

nagykereskedők és egyéb tejszarnokok ellen semmiféle lépés nem tétetik. Hiszen azok tej és tejtermékeik könnyen ellenőrizhetők és a tejközponti irányalom, inkább a milliméter hamisításai ellen irányul. De hogy a központi tejszarnok szövetkezet, mely Bpsten állítólag 80.000 l. ura legyen a fővárosi tejközpont dirigálójá, melyről nagyon is nem épületes dolgokat mondott el a közelmúlt, az ellen tiltakoznunk kell a gazdák nevében, mely egyöntetű volna a chicanirozással és a termelők tejárainak leszorításával. Ez kartellt jelent és ilyen dologba belemenni öngyilkosság volna a főváros részéről, mert ezzel maga helyeselné és szentesítené a mezőgazdák ellen irányuló többféle kartellek helyességét. A központi tejszarnok más vezetése mellett, lehetne még egy a mezőgazdaságot is kielégítő aranyhidról csicseregni. A jelenlegi helyzet mellett nem és főleg nem mindaddig, míg egy a gazdákat kielégítő élelmiszertörvény és annak szigorú végrehajtása nem alkottatik. Ez a bázis melyen a fővárosi tejközpontot felépíteni lehet, de a központi tejszarnok bevonása nélkül.

—ix.

A földmivelésügyi miniszter a gazdasági helyzetről.

(1912. március hó 15.)

A tavasz beálltával megindult mezőgazdasági élet kezdetén megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy az őszi és téli időjárás a szántás-vetési munkálatokra és a vetések áttelelésére általában igen kedvező volt. Az elmúlt őszi kezdetén járt hideg esőzések alatt az egerek és káros rovarok nagy része elpusztult s az ezután beállott hosszú enyhe őszi időben az őszi vetések alá szánt területet mind bevetették. Az elvetett őszi buza, rozs és árpa szépen ki is kelt s a december hó végén bekövetkezett nagy hideg előtt az őszi vetések jól megerősödve kerültek hótakaró alá, mely mindaddig megvédte azokat, míg az erősebb fagyok tartottak. Február hó közepén az idő tavasziasra fordult s a hóviz beszivódása után a gazdák több helyen igen korán megkezdheték a tavaszi szántást-vetést. A hóolvadás nem folyt le mindenütt simán, mert egyes folyók mint a Tisza, Nyitra és Zsitva kiöntöttek s a közel fekvő földeket elárasztották. Minthogy azonban a víz rövid idő alatt visszahúzódott, vagy beszivódott, a vetésekben számbavehető károkat egyáltalán nem okozott. Március első felében az idő országsszerte enyhe és csapadékos volt. Alig múlt el nap, melyen az országnak egy-egy nagyobb részén ne esett volna, sőt néhány-szor országos esőzésben is volt részük. A hőmérséklet márciusban nappal 10–15 C. fokig emelkedett s erősebb lehülés csupán e hó 13-án és 14-én reggel volt, a mikor több helyen gyengébb fagy és dér keletkezett. A bőséges gyakori esőzések következtében a korán megkezdett tavaszi munkálatok több ízben félben maradtak, úgyhogy míg egyes helyeken már kikelt tavaszi vetést is lehet látni, addig más helyen még csak most, az idő szárazabbra fordultával kezdenek vetni. A talaj úgy a vetési munkálatokra, mint a már elvetett s kikelt kalászosok fejlődésére igen alkalmas, porhanyós és kellően nedvdus. A kedvező időjárási és talajviszonyok következtében különösen a buza- és rozsvetések igen csekély kivétellel oly szépen fejlettek, یده zöld színűek és buják, hogy a gazdasági állapotot ez idő szerint nemcsak teljesen kielégítőnek, hanem más évek hasonló időszakához képest igen jónak lehet mondani. Rovar- és egérkárokról alig érkeztek panaszok. A tavaszi szántó-vető munkálatokon kívül a kertek és répaföldek előkészítésével, szőlőkben nyitással és metszéssel, gyü-

mölcsösökben hernyózással foglalkoznak a gazdák. Az évelő takarmánynövények, a lóhere és luczerna általában jól teleltek s szépen zöldülnek. Rovarkár ezekben is kevés van. A szálaskararmánykészlet több helyen már fogytán van, úgy, hogy néhol erőtakarmánnyal és szecskázással kell azt pótolni. Nagyobb hiány azonban sehol sincs s kellő takarékossgal a legeltetés megkezdéséig mindenütt elég lesz a takarmány. A jószág általában jól telelt s egészségi állapota kielégítő. Ragályos betegségek sem a szarvasmarhák, sem a lovak között nem igen fordultak elő.

A következő hivatalos vetésjelentést április 13-án tétetik közzé.

Gazdasági levél.

Irta: Szász Ferencz.

Pusztakamarás, 1912. III. 14.

Végre-valahára megszikkadt annyira a föld, hogy megkezdhesük tavaszi munkálatainkat. A múlt héten még rá sem gondolhattunk a vetésre s irigykedve hallottuk, hogy egyes vidékeken már javában foly a munka. A múlt hetekben sok tétlenségben a többek között egy olyan munkát is végeztünk, a melyet érdemesnek tartok megemlíteni. Nevezetesen planiroztuk a major udvart *ásó és kapa nélkül* csak úgy vasvillával még pedig oly módon, hogy a planirozandó helyekre, melyeket folytonosan jár a vizre járó jószág, egy kis romlott szalmát meg töreket hordtunk hol azt összetaposták a térdig sülyedő marhák a sárral s így villával egészen jól lehetett szekérre rakni és kivinni a komposzt telepre.

Vetéseink jól teleltek, nincsen semmi bajuk, csak ezután se lenne.

A tavaszi munkálatok későre ugyan, de kitűnően folynak, mert volt elég víz és hideg a szántások megérlelésére s e mellett jól megy a szántás is, mely utóbbi munkálatért ne szóljon meg a kedves olvasó gazdatárs, mert Erdélyben vagyunk hol 60 kat. hold is esik a szántóból 1 négyes ökörfogatra s ilyen körülmények között nem csoda ha nem fekete minden barázda már ősszel. Különben láttam én most az idén Pestmegyében is nem egy szántatlan tarlót pedig ott, arrafelé, már csak van kultúra s talán a mód is nagyobb, mint mifelénk s a föld sem olyan ott sem, hogy elfujná a szél, hanem hát a jó Isten tudja miért nem szántanak ősszel.

No de nem fejtegetem, hogy miért kellene ősszel lehetőleg mindent felszántani a hova tavaszi vetemény jön, akár szalmás akár más, mert ezt ma már a poganyicosok (ostoros gyerekek) is tudják, hanem e helyett beszámolok egy kicsit Budapesten az idej Tattersalli tenyészállatvásáron szerzett tapasztalataimról.

Mindenekelőtt azt az örvendetes megjegyzést teszem, hogy az idej „tenyészállatvásár“ nagyon szép volt nem csak azért, mert sok és szép volt a felhajtás, hanem azért is; mert s ez a fő, hogy sok, nagyon sok állatot adtak is el, mert 9-én a megnyitás reggelén is már csak úgy tarkállottak az istállók és aklok a sok „eladást jelző“ piros czédulától s nem egy megjegyzést hallottam, hogy „tegnap kellett volna jönni“ s nem tagadom volt is igazuk az illetőknek, mert ha már a vásár 9-én kezdődik, hát kezdődjék 9-én és ne 8-án a mikorra csak a bírálattal volt kiírva. Engem ugyan nem bosszantott a dolog, mert csak gyönyörködni mentem fel, de voltak sokan, kik jogosan méltatlankodtak.

A *simmenthali* felhajtás volt legnagyobb és domináltak is, de a különben gyönyörű szép állatokra az a szerény megjegyzésem, hogy igazi rézszerűséget csak kevés állatnál láttam,

nevezetesen a *far* legtöbbször igen feltűnően rövid úgy annyira, hogy különösen járás közben oldalról nézve ez az aránytalanság egész szembetűnő, hátulról nézve az egyes állatokat a far rövidségét pótolva látjuk újabban annak szélességében, úgyhogy egyes egyedeknél majdnem csipő szélességet ér el.

Nagy haladásnak tekinthetjük azt, hogy minden egyes állat felett ott volt a *táblán*, hogy mennyi tejet ad, illetőleg, hogy anyja milyen *fajős* s erről minden egyes vásárlásnál még külön is sokat kérdezősködtek s így remélhető, hogy nálunk is megszűnik a tejelésre bazirozott tenyészetekben a tisztán formalisztikus tenyésztés a minek ideje is, mert most újabban szemtanui vagyunk annak, hogy a már néhány generation keresztül idebenn tenyésztett és tejtermelő marháknak hirdettet különböző nyugati fajták ép úgy tért vesztettek, mint a magyar marha kezdett annak idején tért veszíteni velük szemben, vagyis egyes tiszteletre méltó kivételektől eltekintve, nincs bennünk kitarítás bizonyos cél tekintetében kitarítóan tenyészteni, hanem mindig hódolva az újabb és újabb irányzatoknak vakon bizunk bizonyos fajtákban a nélkül, hogy meggondolnánk, hogy nem a *fajta*, hanem azok *egyedei* a termelők. Erre a nagy kapkodásra igen találoán jegyezte meg egy hazánk állattenyésztésére lényeges befolyást képező uri ember, hogy „Magyarországon még annak is lehetne propagandát csinálni, hogy keresszék a *bivalyokat* a lincolnshirekkel.“

A *berni*-ek már nem voltak annyian, mint a simmenthaliak, de piros színűekkel jól festettek és míg testnagyságban egész simmenthali formákat mutattak, bár a faruk nem elégitett ki, addig mintha nem volnának épen olyan jó módtól eltelve mint testvéreik a simmenthaliak. Én erre csak onnan következtetek, hogy a szőrözet egy kissé durvább és tömöttebb. Lehet csak feltevések!

A többi piros tarkák közül csak az u. n. hazai tájfajtákból volt fenn néhány istálló mindinkább simmenthali köntös felé hajló egyedeivel, de gyönyörű szép tejelési táblával úgy, hogy tejelési első díjat is egy bonyhádi tenyészet a Wenckheim H. grófé vitte el. Egy másik hazai tájfajta tenyészet mely „vasmegyei tájfajta“ jelent meg szintén szép tejelési eredményeket mutatott, ki, úgy hogy önkéntelenül is felmerül a kérdés hogy mikor vannak itthon tiszta vérben tenyésztett vagy magas simmenthali vérben tenyésztett *tejelő* egyedeink, hát miért lelkesül még mint dég sok simmenthali tenyésztő a *teljesen ismeretlen származású* import bikák után. Nem mint tenyészállatvásári tapasztalatot, hanem mint most már közismert és örvendetes tényt konstátálom, hogy ebben is van némi haladás már, a mit a napnál fényesebben bizonyít az *óvári* bika árverésén elért szép eredmény.

Borzderesekből kevés volt a felhajtás úgy látszik most a tejlátnak nem igen adogatják el a testnagyságukhoz viszonyítva, meg különben is általában jól tejelő állatokat, a mi fenn volt szép volt, s ha volt is köztük egy pár nagyon is gyenge külsejű, mikor megkérdeztem, hogy hát azt miért hozták ide fel, hát az illető tenyésztő elővette noteszét s megmutatta, hogy mit ér, czeruzával nézve.

Volt egy pár *lapály fajta* is, de nagyon kevés, hanem olyan tejléssel, hogy akármelyik milimári is megvehette volna.

Most pedig szentelek egy pár szót a mi marháinknak is, a *magyar marháknak*, kb. 40 drb bika volt odafönn. Voltak köztük *mesések*, *jók*, *kevesbé jók*, s bizon *gyengék* is. Hogy melyik tenyészet képviselte az új irányt, melynek célja egy kis hust is rakni a magyar marhára a külső

KÖSZEGI KÁROLY FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS BAJA KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-RAKPART 27. SZÁM.

A Köszegi-féle szab. mőtoros talajmővelőgép bebizonyított előnyei:

1. A **legideálisabb földmunka**, a minőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. **Egyetlen munkával vetés alá** ideálisan kész a talaj. — 3. **Ideális trágya alászántás**; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. **30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka**, mint bármely ekével. — 5. **Nem kell se henger, se borona, se rögtörő.** — 6. **30% vetőmagmegtakarítás**, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. **Legalább 30–50%-kal nagyobb terméshozam** (voltak 1910-ban 100% terméstöbbletek is.) — 8. **Örlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak leghengerezésére** kitűnően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajmővelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajszka, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenckheim Frigyes Pusztá-Szöllős, báró Bánffy Ferencz Karácsonfalva, Máár Zoltán Alattyán, Rakovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Erendred, Zathureczky Károly Hangács, Razgha Ernő Hontkiskér, Pannónhalmi Főpapáság Kismegyér, Buttykay László Mikola, Köhner Alfréd Munkács, báró Sennyey Béla Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygeresd, dr. Goszthony Mihály Bárdibükki, gróf Pejacsevich Tivadar Nasice, Magy. kir. állami ménésbirtok Bábóna, Gazdasági akadémia Debreczen, gróf Serényi Béla Putnok stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német-, Orosz- és Franciaország, Románia, Egyiptom, Kanada, Argentína és Chile részére gyártási engedélyt adva:

Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.

formák ideális szépsége mellett, úgy hiszem felesleges is említeni: az erdélyi rom. kath. státus *Sperker*-féle tenyészet volt. A másik irány sokal gazdagabban volt képviselve, de ez még nem jelenti azt, hogy nem-e a Sperker által teremtet erdélyi irányé a jövő, mert magyar marha csakis úgy existálhat a messzi jövőben is, ha páratlan edzettsége, igavonó képessége mellett *hustartó* képességét neveljük s hogy ez nemcsak álom, hanem biztos jövőre jogosító remény bizonyítja az is, hogy a felvitt 3 drb Sperker-féle bikát Alföldi illetőleg Pestmegyei uradalmak vásárolták meg.

A sertés akol ugyancsak népes volt a legnagyobb részt *mangalicza* tenyészetek között, melyek jónál jobbak voltak — tarkállottak a nyugati fajták is, melyek között mint egy élő tagadásául annak, hogy csak a hussertésé a jövő, ott voltak a *lincolnshirek*, melyek ugyancsak hatalmas testtel és árákkal domináltak a helyzetet s általában közfigyelem tárgyát képezték. Megjegyzem, hogy tisztában vagyok azzal, hogy a lincolnok már nem tisztán zsirsertések, hanem át vannak gyurva yorkshirekkel, hanem azt is tudom, hogy nálunk az a kedveltebb, a melyik kevésbé yorkshirei típusu, mert ha nem így volna akkor egyszerűbb dolog yorkshirekkel keresztezni a mangaliczákat. Az ugyanis, hogy a yorkshirei *kifodorított* szőrrel jól legeljen soha sem fog megtörténni.

Az én szerény véleményem szerint, igazán csak abban az értelemben jósolok jövőt a lincolnshireknek a milyen értelemben és a milyen intentionál behozták és tenyésztik mostani illusztris tenyésztői, nevezetesen, hogy mint ott a vásáron is hallottam hazánk egyik legelső állattenyésztési szaktekintélyétől: egy kis *spriczet* adjon a mangaliczának nevelvén testtömegét és szaporaságát, mert tiszta vérben mint *legelő* sertés nem hiszem, hogy megállja a helyét. No de lássuk milyen a *spricz*, mert voltak keresztezések is. A mi a külsőt illeti hát úgy látszik sokkal *constansabb* a *mangalicza*, mert az utódok orra, szőre inkább mangalicza, a bőre csak foltonként *nem* pigmentált s ezen tétel a lincolnshire \times mangalicza utódok *utódjaira* még inkább áll.

A mi a belső tulajdonságokat illeti 6—7 malacz még nem eredmény, 8 malacz már az, ha *átlagba* jön ki. De a nagyobb testűség s főleg erősebb csontozat, továbbá gyorsabb fejlődés olyan eredmény, mely elé reménykedve nézünk *kivált, ha ugar legelőkön, mocsarak szélén tarlón kapott abrakkal is megmarad*. Nem ártott volna felhozni 1 drb tisztavérű mangaliczát, egy drb lincolnshiret és 1 drb lincolnshire \times mangaliczát egyforma korban, egyforma tartás mellett *kihizlalva*, hogy lássuk úgy is az eredményt. No majd meglátjuk akkor egy kis *zsir-olvasztási* kimutatással együtt mikor lesz minta is belőlük.

A juhok osztályában leginkább meglepett a sok külföldi elárúsító, voltak ott: Szász, Cseh és Poroszországból is posztó és szövetyapjas továbbá francia irányu fésűs merinókkal, meg hus merinókkal. Hazai nevesebb tenyészeink is szép számal voltak, úgy hogy a különböző irányu merinósokban ugyan csak lehetett válogatni. Karakul és raczka (magyar) csak 2, illetőleg 1 tenyészet volt. A cigája friz, erdélyi raczka teljesen hiányzott. Angol hus juhokból 2 tenyészet mutatott néhány egyedeket.

Kecskékből annál kevesebb volt; néhány angora és egy pár saanenthali (?) volt mindössze.

A gépkiallítás és vásár olyan gazdag volt, hogy leírására csak annyiban vállalkozhatom, hogy hazánk összes ismertebb gépgyárainak katalógusát ajánlom elolvasni, mert csak úgy lehet fogal-

mat alkotni arról, hogy mi gép volt ott, mint érdekes dolgot azért megemlítem, hogy most már 4 gyár is készíti *sortrágyázó* vetőgépet — tehát haladunk erősen. Az sem utolsó dolog, hogy mint hallottam 37 készlet gőzekét adtak el a kiállításán! Ez az idők jele!

Most pedig még csak azt említem meg, hogy ma III. 16-án reggelre fehér volt a határ. Tegnap kezdett hullani a hó épen mikor márczius idusát ünnepelte a kis falunk még kisebb magyarsága hazafias, lelkes hangulatban s adja a magyarok Istene, hogy ez a *lelkesültség* most az új korban *erősítse*, segítse minden magyar modern fegyverét — *a munkát s ne szünjön oly hamar mint ez a kis márcziusi hó!*

Az őszi szántás előnyei és a tavaszi talajmunkák.

Irta: Takács Zsigmond.

A jövedelmező növénytermesztésnek egyik elengedhetetlen feltétele a helyes és okszerű talajelőkészítés. Tavasszal vetendő növényeink is csak akkor fognak megfelelő termést adni, ha alájuk a talajt jól, a növények természetének megfelelően munkáljuk meg.

Tavaszi vetéseink alá a talaj csakis az esetben van helyesen és okszerűen előkészítve, s csak akkor számíthatunk megfelelő termésre, ha alájuk az őszi mély szántást, lehetőleg 25 cm. mélységben megadtuk. Ez képezi az alapvető munkát. Előnye, hogy az ősszel lehetőleg mélyen átmunkált, megporhanyított talaj télen jól át-szellőzik, beérik, hogy a téli csapadékból többet és azt könnyebben magába veszi, leköti és visszatartja a tavasszal elvetendő növények számára. Ezzel ellenkezőleg, ha ősszel nem szántunk, a talaj erősen összeülpedik, megtömődik, a csapadékot nem képes mind magába venni, csóviz, hólé megáll rajta, mely legnagyobb részben elpárolog s a gazdára nézve kárba vész. Ezen oknál fogva az ősszel megszántott talajban a növények jobban kibírják az esetleg bekövetkező szárazságot. A mélyen megmunkált talajban a növények gyökerei dusabban, erősebben, teljesebben fejlődnek, mélyebben hatolnak a talajba, több tápanyagot vesznek fel, tehát biztosabban és erőteljesebben fejlődnek és feltétlenül nagyobb termést hoznak.

Az őszi mély szántás megadásával a tavaszi talajelőkészítési munkákat is megkönnyítettük. Először is mellőzhetjük a tavaszi szántást, a mit különben minden gazdának a lehetőségig kerülni kell, mert annak csak hátrányát fogja érezni. Ha ugyanis az őszi szántás mellőzésével csak tavasszal szántunk, akkor a felső, megszántott talajréteget aláfördítjük, a téli nedvességgel átívódott, nyirkos, alsó réteget felhozuk, melyet a tavaszi, ugynevezett bőjti szelek csakhamar kiszáritanak s így még az a kevés nedvesség is kárba vész, a mit az ősszel fel nem szántott, de összetömődött talaj télen át magába vett. A tavaszi szántás tehát a terméseredmény rovására megy, mert kevesebb lesz a talajban a nedvesség.

Az őszi mély szántás elmulasztásának nagy hátránya az is, hogy tavasszal csak későn lehet a talaj előkészítését megkezdeni. Az ősszel meg nem szántott talaj ugyanis erősen megtömődött, a téli csapadékot nehezen veszi magába, sőt tavasszal a víz gyakran megáll rajta, e miatt soká és nehezen szikkad meg annyira, hogy munkálni lehessen. A gazdának pedig arra kell törekedni, hogy tavasszal minél előbb lehessen a talajt előkészíteni és a magot elvetni. Tehát még a rossz munkát is csak elkésve tudjuk a talajnak megadni. Előfordul ugyan, hogy tavasszal is kell szántanunk, de ennek csak kivételesen szabad

megtörténni. Így, ha az őszi mély szántást bármi oknál fogva pl. korán bekövetkező fagyok miatt nem tudtuk elvégezni, vagy ha ősszel meg is szántottuk a talajt, de télen hordtuk rá az istálló trágyát, vagy pedig vetésig annyira összetömődött és kigazosodott volna, a mit ugyan nem szabad megvárni, hogy csak ekével tudjuk megmunkálni.

Bármi legyen az oka, hogy tavasszal szántanunk kell, azt csak sekélyen, 10—12 cm. mélyen, szabad végezni, hogy minél sekélyebb réteget fordítsunk meg, mert különben nagyon kiszáritjuk a talajt.

Ha az őszi szántás elmaradt, a csak sekélyen végezhető tavaszi szántásban minden növény kevesebb termést fog adni, a mit különösen azon növényeknél fogunk tapasztalni, melyek a mélyebb talajelőkészítést feltétlenül megkívánják, így különösen a takarmányrépa, tengeri, dohány, cikória stb. Segíthetünk ugyan ezen is olyanformán, hogy az ilyen növények alá tavasszal sekély szántással kapcsolatban altalaj porhanyítást végzünk, legelőnyösebben a Bippart-féle kettős altalajporhanyítóval oly módon, hogy az ekét csak 10—12 cm. nyire engedjük a talajba, azon alul pedig az altalaj porhanyítóval még 18—20 cm. mélyen csak megporhanyítjuk a talajt, a nélkül, hogy azt a felszínre hoznánk. Így, habár sekélyen is szántunk, a talajt mégis mélyen munkáljuk meg.

Ismerve az őszi szántás előnyeit és a tavaszi hátrányait, mindenképpen arra kell törekednünk, hogy minden tavasszal vetendő növény alá, már ősszel szántunk meg a talajt, mert akkor tavasszal már csak porhanyítanunk kell, ezt a munkát pedig a különböző eszközökkel először is korábban tudjuk elvégezni, mert az ősszel megszántott talaj tavasszal hamarabb szikkad meg, tehát a tavaszi vetőmunkálatokat is előbb kezdhethetjük meg, továbbá a porhanyítás mindig gyorsabban és könnyebben végezhető, mint a szántás; s míg a tavaszi szántással kiszáritjuk a talajt, addig a porhanyítással épen ellenkezőleg megakadályozzuk kiszáradását, mert az alsó nyirkos réteget nem hozzuk fel, a felső megporhanyított réteg pedig megakadályozza a talajnedvesség felszivárgását és elpárolgását.

Hogy a tavaszi porhanyítást mikor, hányszor és milyen eszközökkel végezzük, attól függ, vajjon a talaj mennyire ülepedett meg és mikor lesz bevetve. Első teendőnk az legyen, hogy tekintet nélkül a talaj tömődöttségére és a vetés idejére a mint csak a talajra rámehetünk, azonnal boronáljunk.

A korán vetendő növények alá, ha a talaj nem tömődött, sokszor elegendő, ha csak közönséges könnyebb, vagy nehezebb boronával járattuk meg a talajt; ha pedig annyira összeülepedett volna, hogy ezzel nem tudjuk a vetés alá előkészíteni, akkor előbb gruberrel extirpátorral, rugós vagy tárcsaboronával járattuk meg, majd ezek után közönséggel.

A többi később vetendő növényeknél pedig tartozik szem előtt, hogy a kitavaszkodástól a vetésig a talajt mindannyiszor meg kell porhanyítani, valahányszor az szükségesnek mutatkozik. Legelőször a már említett boronálást kell elvégezni s a mint a nehezebb, mélyebben porhanyítók a korábbi vetések talajának előkészítésétől felszabadultak, ezekkel járassuk meg. Ezen munkákat a szükség szerint többször is meg kell ismétetni. Ha az ilyen később bevetendő talajokat szükség szerint a nehezebb vagy könnyebb porhanyítókkal megjárattuk, akkor tavaszi szántás nélkül is be tudjuk vetni. Ha azonban úgy hagyjuk a mint áttelelt, akkor tavasszal még jobban összetömődik, sok nedvesség elpárolog, a vetésig annyira összeülepedik és kigyomoso-

Dijmentes arankamentesítés!

A vetés ideje elérkezvén, közlöm, hogy arankamentesítő gépeimet ez idén annyira szaporítottam, miszerint képes vagyok naponta 300 métermázsa heremagot arankától megtisztítani.

Ennek folytán minden gazdának lóhere- és luczerna-vetőmagját egészen dijmentesen szívesen arankamentesítem.

MAUTHNER ÖDÖN

Magától értetődik, hogy nagyaránkás lóhere- és luczerna-magra, melyet arankamentesíteni tudvalevőleg lehetetlen, ezen ajánlatom nem vonatkozik.

Örvendeni fogok, ha ajánlatomat minél **számosabb** gazdáink fogják igénybe venni; mert ezáltal is hatalmas lépéssel **fog előrehaladni Magyarország lóhere- és luczernavetéseinek megtisztulása az arankától.**

CS. ES KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPESTEN.

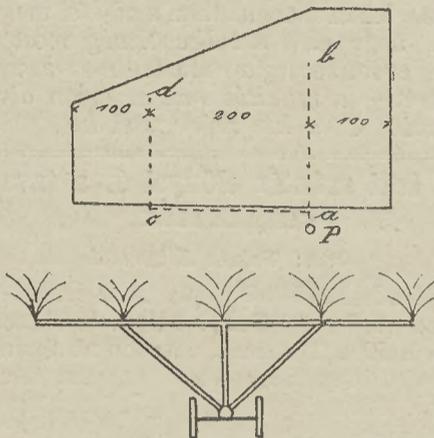
dik, hogy okvetlenül szántani kell, a mivel még nagyobb kiszáradásnak tesszük ki.

Röviden összefoglalva, tavasziak alá akkor van helyesen és okszerűen előkészítve a talaj, ha ősszel megadjuk a mély szántást, tavasszal pedig ha csak lehet a szántás mellőzésével, egyedül porhanyítással munkáljuk meg a talajt; de ha szántanunk is kell, csak sekélyen szántunk, de legalább a mély művelést megháláló növények alá, az altalajporhanyítással kapcsoljuk ezt össze.

Szántóföldek öntözése.

A többtermés elővarázsolása céljából ma már mindenféle mód és eszközt megkísértenek a gazdák, különösen külföldön, de nem érik be a kitűnő talajművelés, nagy termést adó mag, legmegfelelőbb ápolás és kezeléssel, hanem a természetet is megkorrigálják s a hol kevés a csapadék, öntözéssel iparkodnak nagyobb hozamot előteremteni. Ily célból Németországban csatornák vagy folyók mentén levő szántókat fecskendező kocsikkal öntözik több helyen a legjobb eredménnyel. A vizet egy motorral mozgásba hozott szívó és nyomó szivattyú segítségével az említett kocsiba vezetik vászontömlőkkel, ott a csővezetékben tovább haladva az apró likacsokon nagy erővel keresztül szorítva mint egészen elporlasztott finom csőszzerű csapadék tódul ki s hull le a terményekre. 50-ik ábránk a öntözőndő táblán a kocsik útját, valamint a kocsik vázrajzát mutatja működésben 51-ik ábra tünteti fel a kocsik felállítását és végül a 52-ik ábra a öntözés folyamatát érzékíti. Ma már több ilyen öntöző rendszer van kisebb s nagyobb területekre alkalmazva, melyek közül egyiknek eredményes működéséről közlünk, egy német szaklap alapján néhány számadatot.

hanem napkelte előtt vagy napnyugta után és borult, ködös napokon. Eddigi tapasztalatok szerint tavaszi kalászosokat május 20-tól július 10-ig tehát mintegy 50 napon át répa és burgonya június és szeptember közötti időben, seradella jun. 1-től szept. 1-ig öntözőndő. Tehát megfelelő termények művelése által jobban kihasználhatjuk a fecskendező kocsikat, mert

50-ik ábra. Öntöző kocsik útja s a kocsik vázlatosan.

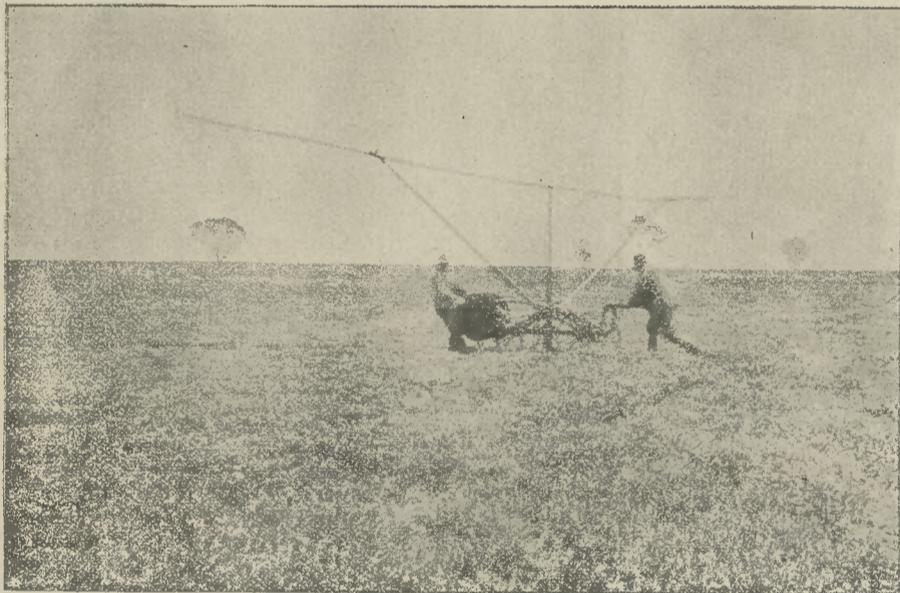
körülbelül 100 napig tarthatók ilyformán működésben ellenben ha csak gabonát öntöznénk csak 50 napig szolgálhatna az egész berendezés s nem fizetné úgy ki magát. Hogy mennyit öntözzünk, az a helyi viszonyoktól függ s az időjárástól p. o. száraz esztendőben 100—120 mm^m kell, míg normális évben talán 80 mm^m is elég lesz.

időig, amely időknél a tapasztalatai meg nem tanítottak arra, hogy a burgonyának csak egyetlen veszedelemes betegsége volt, a burgonyavész (Phytophthora infestans), de ez is csak volt veszedelemes betegség, ma már nem veszedelemes, mert biztosan tudunk ellene védekezni, de meg nem is igen szokott ma már nagyobb területen pusztítani. A mi a burgonya többi betegségét illeti, azok vagy egyáltalában csak a képzelet szüleményei, vagy pedig, ha meg is vannak, gazdaságilag teljesen jelentéktelenek.

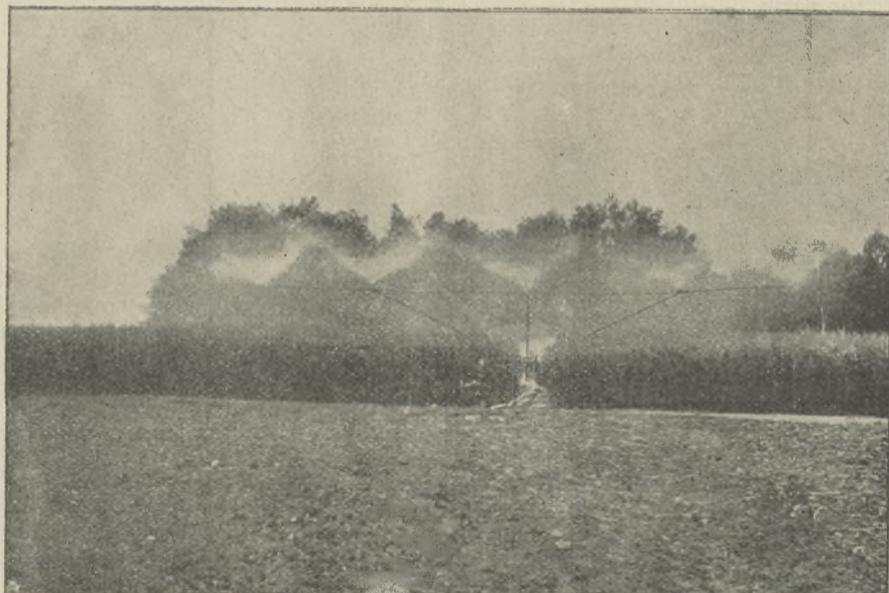
Kétségtelen tény, hogy napjainkban a cserebogár pajorjai, a drótférgek és a bagoly pillék hernyói a burgonya legveszedelemesebb ellenségei. Olyan helyen, ahol ezek a kárttevők, különösen pedig a pajorok, gyakoriak, a termésnek jelentékeny százaléka, akár fele vagy háromnegyede is elveszhet. A burgonyának ez a megrottása azonban nem mondható betegségnek, habár kétségtelen tény, hogy ezek a károk bizonyos ugynevezett betegségekkel nagyon szoros összefüggnek, amint erre alább még visszatérek.

A burgonyának állati ellenségein meg egyetlen komoly betegségén, a burgonyavészen kívül egy a szakmunkákban, mint a gyakorlati életben sok mindenféle egyéb betegségről is lehet olvasni, illetve hallani. Ezeket az egyéb betegségeket azonban minden szakmunka más és másképpen írja le, határozza meg s a gyakorlatban is nagyon különböző jelenségeket találunk ezeknek a betegségeknek a nevében. Általában mégis a következő betegségekről szokott közkeletűen szó esni: 1. fodorbetegség 2. gumórothadás, 3. levéragya, 4. szárrothadás, 5. levélsodródás, 6. gyűrűs betegség, 7. törőrothadás, 8. burgonyavar és 9. burgonyarák.

Ezek közül kettővel, nevezetesen a burgonyavarral és a burgonyarákkal részletesebben

51-ik ábra. Az öntöző kocsik felállítását.

52-ik ábra. Az öntöző-kocsik működésben.

Befektetés értéke 9600 márka, fentartás, kamat, törlesztés egy évre 1506 márka esik egy hektárra 75 márka. Az öntözés díja volt p. o. zabnál pr. hektár 83 márka, de a terméstartóbblet 9·8 q. szem és 19·3 q. szalma lévén, 132 márka tiszta jövedelmet eredményezett. A szeradellával a tiszta nyereség 135 márkát tett ki. Oly szép eredmények ezek, hogy igazán nem ártana ha hazánk sivatagszerű éghajlata alatt is tennének kísérletet ily „esősínáló” gépekkel.

Végül meg kell jegyeznünk, hogy az öntözést nem szabad forró napsütéskor végrehajtani,

Van-e a burgonyának veszedelemes betegsége?

Irla: Dr. Rapaics Raymond.

I.

A ki ezt a kérdést elolvassa, meggondolás nélkül feleli reá, hogy igenis van, még pedig bőven van s ami van, mind nagyon veszedelemes. Ezt a meggondolást nélküli állítást gyakran volt már alkalmam hallani, hasonlóképpen gyakorta olvastam is s magam is hittem a legújabb

nem foglalkozunk és pedig azért nem, mert a burgonyarákra vonatkozó kutatások még fiatalabbak annál, semhogy gyakorlati jelentőségüket meg lehetne ítélni és különben is a burgonyarák hazánkban eddig gazdaságilag számba veendő kárt nem tett, a burgonyavarral pedig azért nem kell foglalkoznom, mert ez egyáltalában jelentéktelen betegség, a mennyiben — hogy Linhartot idézzem — „a varasodás többnyire nem hatol be mélyen a gumó belsejébe, hanem annak csak legkülső rétegeire terjed s alatta a burgonya husa teljesen egészséges; elvértve be-

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gézekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold.

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezerképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

„G” katalógus ingyen és bérmentve.

mélyedések, egész lyukak, máskor szemölcszerű kiemelkedések képződnek". Ebből a leírásból mindenki megítélheti, hogy a burgonya-var nemcsak, hogy veszedelmes betegségnek nem mondható, hanem még csak gazdaságilag számbaveendőnek sem, s így fölösleges vele részletesebben foglalkoznunk.

Hátra van már most az említett 9 betegségből még 7. Ezek azok a betegségek, a melyekkel ebben a dolgozatomban foglalkozni akarok és pedig abban a reményben, hogy ezeknek a titokzatos betegségeknek összehasonlító tanulmányozása sok érdekes és gyakorlatilag fontos eredményre vezet.

Mindenekelőtt lássuk ezeknek a betegségeknek a tüneteit úgy, a mint azt a szakember és a gyakorlat embere is ismeri, tekintet nélkül azonban a betegség okára vonatkozó bárminemű feltevésre.

A növénykörtán tudományos alapjait Németországban rakták le s így nem lehet csodálkozunk azon, hogy ámbár már 1770-ben találunk a burgonyabetegségekről angolországi feljegyzéseket, a burgonyabetegségek tanulmányozása mégis Németországban indult meg, még pedig olyan módon, a hogyan az ma is ismeretes, tudniillik a tudományok és a gyakorlati eredmények egybevetésével. 1858 óta, a mikor Kühnnek „Die Krankheiten der Kulturgewächse, ihre Ursachen und Verhütung“ című munkája megjelent.

A szóban forgó betegségek közül legrégebben a *gumórothadást* tanulmányozták, a minnek az a magyarázata, hogy, a mint ismeretes dolog, a burgonyavész is oka lehet a gumók rothadásának, s régente a gumórothadást egyenesen a burgonyavész rovására írták. Németországban 1830 óta ismeretes a gumórothadás, 1842-ben igen nagy mértékben szerepelt s azóta folyik a tanulmányozása s így nem csoda, hogy hamarosan rájöttek arra, hogy a gumórothadásnak többféle alakja van. Ezek közül a legtrikábbnak kell mondanunk a tisztán burgonyavész-okozta rothadást, mert a mint a burgonyavész megtadja a gumót, azonnal egyéb gombák és baktériumok is elszaporodnak a rothadó gumóban s ezeknek a működése szerint azután más és más a rothadás képe.

Régóta szokásos, hogy a burgonyagumó rothadásának két alakját különböztetik meg, úgy mint a *száraz* és a *nyálkás* rothadást. Utóbbi esetben a gumó egész husa, vagy legalább is annak legnagyobb része elnyálkásodik, megsárgul és megbűdösödik. A szárazon rothadó gumó husa megbarnul, összeszárad, benne fehérporos üregek támadnak s a gumó törési felülete olyan, mint a nagyon piszkos krétáé. Mindkét esetben gyakran lehet a rothadt gumókon vagy a gumókban gombafonalakat találni. A nyálkás és a száraz rothadás azonban nem választhatók el egymástól, együtt is találhatók, meg igen gyakori, hogy a rothadás nyálkásan indul meg s aztán a gumó mégis összeszárad, avagy fordítva, a gumó először szárazon indul rothadásnak, végül azonban teljesen elnyálkásodik.

Egészen más betegség a *fodrosbetegség*, a melyet a gumórothadással együtt 1858-ban írt le először pontosan Kühn, ámbár Angolországban már 1770-ben is ismerték s Németországban is nagyban szerepelt már 1776-ban is. A levél-fodrosodásban szenvedő burgonyabokornak minden vagy csak néhány növénye elveszti üdezőld színét, a leveleken többnyire hosszú barna foltok keletkeznek s egyszersmind meg is fodrosodnak a levelek, a levélnyél pedig elgyengül és lekonyul. Hasonlóképen barna foltok jelennek

meg a száron is és pedig eleinte csak a szár felületén, később pedig innen kiindulól a szár belsejében is. Gyakran találhatók barna foltok a gumókon is. A foltokon kívül jellemző még, hogy a szár megmerevedik és rendkívül törékenyvé válik. A fodrosbetegségben szenvedő növény csak kevés és hitvány gumót terem és többnyire időnek előtte elvész.

Ez a két betegség, mint látjuk, már régóta ismeretes és régóta is tanulmányozták már őket, ellenben a többi említett betegségről régi feljegyzésünk nincs és tanulmányozni is csak újabban kezdték őket. Elsősorban is a *tőrothadást* említem, a melyet 1888-ban tanulmányozott először Sorauer. A növény töve elfeketedik és elrothad, az alsó levelek elsárgulnak és elszáradnak, lassanként elpusztul alulról felfelé az egész szár a rajta levő levelekkel együtt. Csak a növény töve szokott elrothadni, a gumók nem rothadnak el, hanem csak csak gyengébben fejlődnek, mint rendszeren, vagy pedig egyáltalában nem fejlődik gumó, ellenben a lombozat többnyire elszárad.

A *szárrothadást* Franciaországban tanulmányozta először Prillieux és Delacroix 1890-ben. A szárrothadás a szár bármelyik részén kezdődhetik és onnan barna foltok alakjában terjed a száron fel és lefelé tovább s végső eredménye az, hogy a szár összetöporodik és ledől a földre. A gumókat a szárrothadás nem támadja meg.

Amerikában régóta ismeretes a *levélragya* Potatoes blight vagy Early blight néven. 1895-ben egyszerre Magyarországon is felfedezte Sajó, a mire Sorauer részletesebben is foglalkozott ezzel a betegséggel. A levélragya kerek barna foltok alakjában jelentkezik, a mely foltok azonban a vastagabb erek mentén szegletesek. Ezek a foltok idővel elszáradnak, de az elszáradt részlet nem reped meg. Végül a levelek mind elsárgulnak és elpusztulnak.

A *levélsodródást* Amerikában fedezte fel 1904-ben Smith és Schwingle. Amerikai neve dry rot. Ebben a betegségben szenvedő burgonyák leveleinek a szélei felhajlanak s azután a levél főerével párhuzamosan felsodródznak. A lombozat tökéletlen, gyakran a felső részén elveresedik avagy elsárgul. A gumóban az edénynyalábok, különösen a köldöktájon, erősen és feltűnően megsárgulnak.

A legújabb keletű végül ezek között a betegségek között a *gyűrűsbetegség*, a melyet 1906-ban ismertetett Appel. A gumóban fekete foltok láthatók, a melyek az edények elfeketedésétől erednek. Később az edények környékén a hus is elfeketedik. A gumó belseje üvegszerű. A szár vagy egyáltalában el sem éri a föld színét, vagy pedig ha el is éri, hitvány marad s többnyire igen hamar elpusztul: a szár elfeketedik, a levelek lehullanak. A gyűrűsbeteg gumók a teletetés folyamán elpusztulnak: belső részük elkorhad, úgy, hogy ha a gumót felvágjuk, belső része odvas.

Itt említem meg azt a betegséget is, a mit *vasfoltosság*nak neveznek. Ez igen jelentéktelen betegség, a mennyiben csak a burgonyagumó husában levő kisebb nagyobb sötétbarna foltokban nyilvánul. A vasfoltos burgonyából egészséges lomb- és egészséges gumótermés keletkezik, ha egyéb betegség el nem rontja a növényt.

A ki a betegségeknek itt adott leírását elolvassa s ezekkel a kérdésekkel a gyakorlatban még nem foglalkozott, bizonyára azt fogja állítani, hogy nincsen könnyebb dolog, mint ezeknek a betegségeknek a felismerése. A valóságban

azonban másként van a dolog. Ezek a leírások a betegség tipikus tüneteit adják, a burgonya azonban nem sokat törődik a leírásokkal s többnyire úgy betegedik meg, hogy a betegség lefolyása és tünetei egyáltalában nem tipikusak, sőt gyakran egészen mások. A burgonyafajta, a talaj, az időjárás, a művelési mód és sok más egyéb körülmény szerint más és másként alakul a betegség, úgy hogy a szóban forgó betegségek megállapítása a burgonyán többször nehezebb, mint ahány esetben egyszerű.

Itt van például a napjainkban annyit emlegetett levélsodródás. Ha az ember csak egy kissé is alaposabban ismerkedik meg ezzel az úgynevezett betegséggel, akár tiz fajtáját is megkülönböztetheti. Van eset rá, hogy a burgonyának a gumója is hibátlan, a lombja is nagyon szép, de a hajtás vége tökéletlen, a levelek ott aprók, nem rendes színeződésűek és a levélkéek felsodródottak, de a felsodródás nem tökéletes, inkább csak annyit lehet mondani, hogy a levelek széle erősen felhajlott. E között a betegségi fok között, a mit nem szakember szeme meg nem ismer és a jellemzően levélsodródásos lomb között számtalan átmenet található. Hasonlóképen van a dolog a gumókkal. Egyes esetekben a lomb beteg, a gumó nem, vagy csak kismértékben az, máskor a gumó beteg s a lombon alig lehet nyomára akadni a betegségnek. Néha a beteg lombu növénynek egészen kemények a gumói, de azért kétségtelenül betegek, máskor a gumó összetöporodott, ránczos héju, a husa is szivacsos, de rothadásnak azért nyoma sincs rajta, hanem csak a sárga gyűrűt találjuk benne. A legkülönösebb az eset azonban akkor, a mikor a lomb is egészséges, a gumó is egészséges az egész földön, úgy hogy a legszorgalmasabb vizsgálat sem tud semminemű betegséget találni s mégis a télire elrakott gumóban februárban vagy márciusban megjelenik a sárga gyűrű. A levélsodródás és a gyűrűsbetegség a legtöbb szakmunkában csak mint a fodrosbetegségnek bizonyos szélső alakja szerepel, a minthogy Appel is akkor különböztette meg ezt a három betegséget, a mikor a fodrosbetegséget pontosabban tanulmányozta. Valóban ez a három betegség csak fokozatilag különbözik egymástól, a leg-erősebb megnyilatkozásban gyűrűsbetegség, rendszeren fodrosbetegség, a legenyhébb alakjában pedig levélsodródás.

Hasonlóképen vagyunk a tőrothadással. A kettőt gyakran nagyon nehéz megkülönböztetni és hogy ez mennyire így van, mi sem bizonyítja jobban, minthogy Linhart egy cseppet sem habozik a tőrothadást szárrothadásnak nevezni, holott tipikus esetekben nagyon könnyű a kettőt egymástól megkülönböztetni.

Ha ezeket a betegségeket kellőképen akarjuk csoportosítani, azt mondhatjuk, hogy ezek a betegségek három csoportba sorolhatók:

1. a gumó betegsége: gumórothadás;
2. a zöld részek betegségei: levélragya, szárrothadás, tőrothadás;
3. az egész növény betegségei: fodrosbetegség, levélsodródás, gyűrűsbetegség.

(Folytatjuk.)

A műtrágyafélék alkalmazásáról.

A „Journal d' agriculture Suisse“-ből.

(z) A mezőgazdasági tudomány még nem ért el odáig, hogy határozott számokban tudná kifejezni az alkalmazandó műtrágyák mennyiségét. Az elszorandó mennyiségek nagyon változnak a művelés és a talaj összetétele szerint. A növények összetételének ismerete, a talaj kémiai

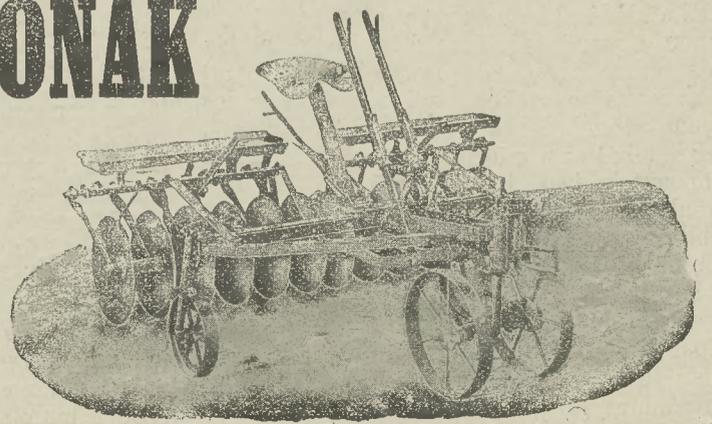
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásra a legújabb szabdalmozott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárçasásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

analysise azok a segítségek a melyeket nem szabad elhanyagolni, de a melyek semmi biztosat nem mutatnak. A mikor odáig jutunk, hogy határozott számokban tudjunk kifejezni az alkalmazható műtrágya mennyiséget ez óriási haladás lesz, mert abban a pillanatban a közelítő értékeket mellőzhetjük és ezzel az eljárással elérhetjük, hogy nem kockáztatjuk azt, hogy túl sokat vagy nagyon keveset vessünk az elérhető maximumért.

A talaj művelésénél nem elegendő, hogy megadjuk neki mindazt a mit egy akármilyen aratással kivesszünk belőle, de kell a mai tudományunk határain belül visszaadni a talajnak azt is, a mit a légköri változások főképp az eső miatt elvesztett. Van itt valami a mi ismeretlen, a mit nem tudunk megállapítani határozott módon, talán a jövőben lehetséges lesz, a tudomány hozzá szoktatott hasonló rendkívüli dolgok felfedezéséhez.

A mezőgazdaság fő célja nem egyedül nagy termések elérése, a tiszta jövedelem a fő vagyis az, hogy a termelés kifizesse magát és hogy kiadásai ne csak hogy fedve legyenek, hanem még, hogy maradjon is neki ezenfelül valami jövedelme. Ez magyarázza meg, hogy vannak még érdekek a hol extenzív kulturát ismert, a hol keveset adunk ki, de kevés is a termés, ezt inkább, csak a gyarmatokban látjuk, mert nálunk intenzíven gazdálkodnak, sokat adnak ki de nagy termést érnek el. Az alkalmazott műtrágyák különböző természetűek és a mennyiség is különböző a minőség szerint. Így a foszfátok és a káli olyan műtrágyák a miket lehet erőtlení, ha a talaj bizonyos mennyiségű agyagot és meszet tartalmaz, de szikes talajban a műtrágya alkalmazásának nincs helye, mert az a természettel nem használt műtrágya elveszne a télen. A fölös mennyiségű foszfát és káli, visszatartatik a meszes agyagos talajokban nincs elveszve és a következő terméseknek hasznára válik.

Nem így áll az eset a N. trágyákkal. Ezeket az esővíz hamar magával ragadja és úgy élni kell alkalmazásukkal, csak ott használjuk a hol talajban pótolni kell mind azt a mit egy termeléssel kivettünk. Ez az oka annak, hogy a nitrogén trágyák legyen az nitrát vagy amoniák sulfát csak tavasszal alkalmazhatók, akkor a mikor kevésbé kell félni, hogy a víz messzire elviszi. Egy másik oka a nitrogén műtrágyák korlátolt alkalmazásának az, hogy a benne levő N. drágában van megfizetve mint minden más műtrágyában levő hatóanyag.

A N. műtrágyák erőszakolt alkalmazásának van még egy hátránya, a mi a más műtrágyáknál nincs meg, az az hogy elősegítik a fűfélék fejlődését. Például, ha a gabonaféléket trágyázzuk N.-el gyönyörű szép, széles, zöld levelei lesznek, és ha az aratás jön, erős szárt kapunk, sok szalmát és kevés szemet, ezt pedig nem keresik a gabonafélék termelésénél, a miket főképp a magtermése miatt művelünk. Ha sok N. műtrágyát alkalmazunk sokat adunk ki s keveset aratunk. Magunk is tettünk egy ízben kísérletet 300 kg. nitrogén trágya alkalmazásával a mikor 180 kg. is elég Ha-ként.

Számtalan esetben bebizonyult és magunk is beláttuk kísérletünkben, hogy a hozam nem növekedik határtalanul az alkalmazott arányban van egy határ, a mit nem szabad áthágnunk a nélkül, hogy a műtrágyázással járó hasznunk, kárrá ne változnék. Tapasztaltuk, hogy a fölös muka alkalmazása e határon a hol veszteséget okoz a tiszta hozamban és az abban a mértékben nő minél tekintélyesebb a fölös műtrágya mennyisége. Például a műtrágya alkalmazás buzánál 10% terméstebbletet eredményez, ha fölös mennyiségű műtr. alkalmazunk is p. o. csak 2%-al emeli a termést e tebblet nem fogja fedezni a kiadásokat, innen a veszteség.

Eppen olyan az mint az állatoknak tartása tápdús takarmányokkal (p. o. olajpogácsával) egy bizonyos mértéken túl, a kiadás nincs arányban a tebblet tejjel; innen veszteség áll elő.

Melyik tehát az a műtrágya mennyiség a mit alkalmazunk kell, hogy lehető bő termést nyerjünk s az kifizesse magát? Ez az a mit fentebb mondtunk a tudomány nem tudja megmondani azt minden növényre, minden talajban. Utalva vagyunk azokra a kísérletekre a miket csináltak, ezek a mi legjobb vezetőink. A mezőgazdák ismerik és vannak teljesen kielégítő pontosságú adataik arra, hogy különböző talajba mennyi műtrágya kell a nélkül, hogy az ésszerű határ áthágnak. A talaj művelési állapota és

összetétele annyiszor különböző 2 üzem között, sőt még egy birtokon is, hogy nehéz számot mondani és hogy meg kell elégedni a megközelítő trágyázással, számba véve a növény kívánalmait, inkább kissé tebbet számítva veszteségre a mit a talajban a műtrágya szenved az eső és más okok következtében.

Az istálló trágyától nem kell félni, mert a talajba kerülve humussá válik, igen lényeges tényezővé lesz, másodsor mert termelése korlátolt és soha senki sem fog panaszkodni, hogy sok van neki!

A műtrágyák alkalmazásakor tehát nem a lehető legnagyobb termésre hanem a legtöbb tiszta jövedelemre kell törekedni. Annyit alkalmazunk a műtrágyákból, a mennyi legjobban kifizeti magát, nehogy a nyereség helyett veszteség álljon elő.

A bor savtartalmának változása.

Irta: Dr. Ejury Lajos.

Valamely bor karakterénél egyéb alkatrészek mellett fontos szerepet játszanak a benne előforduló savak is: u. m. borkósav, almasav, cser-sav. A borkósav része szabad állapotban van jelen, más része pedig különböző sók alakjában, így pl. mint borkő, borkósavas-mész stb. Az almasav csaknem mindig szabad állapotban van, csupán a teljesen érett szőlő mustjában találunk a szabad almasav mellett almasavas kálisót is. A cser-sav szintén szabadon van a mustban.

A mustban, illetőleg a borban a savak mennyisége nem állandó, mert bizonyos hatások után szaporulat, illetve csökkenés áll be. Foglalkozunk első sorban a savcsökkenéssel, (v. ö. Chem. Technol. der Neuzeit Dr. Dammer II. 273.) Ennél részint fizikai, vegyi, részint élettani folyamatok játszanak közre.

Ha beletekintünk olyan hordóba, melyben már többször erjesztettünk mustot, annak falán szép fénylő kristályokat látunk, melyek főleg borkőből állanak. Ezen jelenségnek magyarázata a következő: a must az élesztő tevékenysége folytán kiejed, minek következtében a folyadékban az alkohol mindinkább szaporodik. Az alkoholtartalma folyadékban pedig a borkő, mely a mustban oldott állapotban van jelen, nem oldódik, sőt ellenkezőleg jegeczek alakjában kiválik. Az alkohol mennyiségének növekedésén kívül a borkőnek leválását nagyban elősegíti a hőmérséklet süllyedése is, ugyanis az erjedő folyadék hőmérséklete az erjedés csökkenésével fokozatosan süllyed. Mivel a borkő, mint savanyu só emeli a bor savanyúságát, világos, ha viszont az említett körülmények folytán, az kiválik a borból, nem lesz a bor olyan savanyu, beáll az u. n. savcsökkenés. Böttlicher pontosan megállapította, hogy pl. 600 liter mustból az erjedés kezdetétől (őszőlő) márcziusig 2068 gramm tiszta borkő váltott ki. Ugyaníly körülmények között kisebb mennyiségű borkósavas mész is válik ki.

A vegyi folyamatok csak kismérvű savcsökkenést idéznek elő, ilyen folyamat pl. az, midőn a cser-sav összekeveredik a mustban, illetőleg a borban levő fehérjékkel, vagy a savak csekély része vegyül az alkohollal s vele összetett éterek képez.

A savcsökkenést élettani folyamatok is elősegítik, nevezetesen vannak olyan baktériumok, melyek a borban levő almasavat mintegy fel-emésztik, elerjesztik; miközben az almasav részint tejsavvá, részint pedig szénsavvá alakul át. Ezen erjedési folyamat rendszeren akkor lép fel, mikor már a szeszserjedés befejeződött. Ezt az ugynevezett saverjedést a gyakorlott borász csakhamar észreveszi az intenzív szénsavfejlődésről. Mikor már a szesz erjedés megszűnt s az ujbort tebbé nem édes, egyszerre ujból megindul a gázfejlődés (szénsav) s mint mondani szokták, a bor újra kotyogni kezd. A saverjedés nem mindig folyik le az itt vázolt módon, gyakran megesik ugyanis, hogy csak később, palaczkozás után az üvegekben történik meg. Vannak borok, melyek kiváló finomságukat épen a palaczkban lefolyó erjedésnek köszönhetik.

Ha megvizsgáljuk mikroszkópiummal a saverjedésben levő bort, akkor igen sok baktériumot látunk, melyek gömbalakuak és kettesével fekszenek egymás mellett. Ezt a baktériumot Seifert tisztán kitenyészette és elnevezte Mikro-coccus malolacticus-nak.

Foglalkozunk ezek után a bor savtartalmá-

nak növekedésével (savszaporodás). A savak mennyiségének emelkedésénél a legfontosabb szerepet azok a savak játszá, melyek a must szesz erjedése alkalmával keletkeznek, ilyenek a borostyánkősav, ecetsav, u. n. illósavak stb. Az erjedés alatt keletkezett savak mennyisége a mustban levő cukor mennyiségétől függ, átlag 100 gramm cukorból 0.65 gramm sav képződik. Később, a bor érése alkalmával szintén emelkedik némileg a savtartalom, egyrészt azért, mert a levegő oxigénjének hatására az alkoholnak (szesznek) csekély része savvá alakul át, másrészt pedig azért, mert a bor öregedésekor a benne levő u. n. összetett aetherek egy része elbomlik, midőn szabad savak keletkeznek.

A fentiekben vázolt két ellentétes folyamatnak végeredménye jelentékeny savcsökkenésben nyilvánul, melynek nagysága függ a szőlőfajtól, az évjárártól, a vidéktől és végül a pinczekezeléstől. A savcsökkenést illetőleg a savak megtartását okszerű pinczekezeléssel szabályozhatjuk.

Régi tapasztalat, hogy a borok szelidebbek lesznek, ha egy ideig a seprőn hagyjuk állni. Ezen jelenségnek oka az, hogy a savakat elerjesztő baktériumok az elhalt élesztőben (melyek a seprőben vannak) kitűnő tápanyagot kapnak, különösen nitrogénszükségletüket fedezik belőle; a jól táplált baktériumok aztán erősebben képesek a savakat felbontani. Már most ha savcsökkenést akarunk elérni, akkor az új bort hagyjuk valamivel tovább a seprőn s azzal legalább egyszer keverjük össze. Megjegyzendő, hogy ezen eljárásnál nagy óvatosság kívánatos, mert nagy hibát követnénk el, ha tulsokáig hagyánk a bort a seprőn, mivel ezáltal ize sokat szenvedne.

Ha savcsökkenés kívánatos, ezen baktériumok működését elősegíthetjük a pinczének magasabb hőmérsékletével is; ha az nem elég meleg, az utóerjedésnél fiútsuk annyira, hogy hőmérséklete 13° C. legyen.

Ha a savcsökkenés nem kívánatos, sőt a savakat megakarjuk tartani a borban, akkor az ujbort fejtsük le idejében a seprőről s mérsékelt kénézzük. A savbontó organizmusokat korlátozhatjuk azáltal is, hogy a bort filtráljuk, vagy derítjük. Derítőszerűl 1 hl. borra 7.5 gramm tannin és 5.0 gramm zselatin ajánlatos.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Buza chilisalétromozása.

Gyenge őszi buzavetésemet szeretném chilisalétrommal javítani, de miután soká érlelődött meg bennem ez a gondolat, kérnék szíves választ arra nézve, hogy egyáltalán nem késtem-e el már azzal, nem lenne-e szükséges annak beboronálása. Kötött agyagtalajon lesz-e sikere, vagy csak homokos talajon alkalmazzam?

K. J.

Kérdés. Kaszálólétesítés árnyékos gyümölcsösben.

Ezen czim alatt egy szaklapban egy kérdés s

BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilek

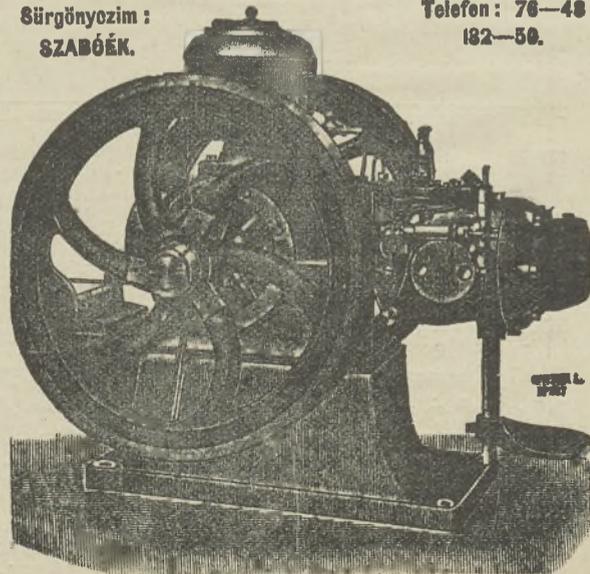
szabó emil és társa cégénél

Budapest, V. Váci-körút 26 szám.

kaphatók.

Sürgönyözim:
SZABÓÉK.

Telefon: 76-48
182-50.

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENYVÉ.

rá a felelet is megjelent, melyben a választ adó a silány luczernát feltörni, a talajt felporhanyítani, jó trágyaerőbe hozni és fűmaggal elvetni ajánlja, sőt a fűféléket is megnevezi, melyek között felemlíti a beárnyékolást jól eltűrőket is; végül az öreg gyümölcsfák oly módoni nyésését ajánlja, hogy azok fölfelé nőjenek. Minthogy az ilyen felelet engem ki nem elégit, mert eddig mindig azt hallottam és tanultam, hogy gyümölcsfáknak a fű tömört szőnyege a legnagyobb ellensége, kérem e b. lapok szakértőit, sziveskedjenek e dologban felvilágosítást nyújtani a feleletek rovatóban.

sz. Sz. K.

Kérdés. Cseresnyeértékesítés.

Kossutány Tamás dr. a „Budapesti Hirlap“ márczius 12-iki számában sok megszívlelni valót irt „Vétkes mulasztások“ című cikkében. Hogy a vétkes mulasztásomból kikerüljek (régén akartam ezt tenni) bátor vagyok megkérdezni, hogy mit tegyenek a micskeiek? (Biharmegye, margittai járás). Ha ideje van, sok cseresnyéjök terem. A debreczeni piacon hires, de mire tengelyen oda viszik szüretelő (30 literes) puttonokban, lefektetve a szekéren, megtörik, mert lágyfajta. De e mellett a szedésen kívül, csupán a jövés, menés, eladás három napba kerül. Ez tehát drága értékesítési mód. Otthon meg Micskén, cseresnye idején 1 korona 60 fillér—2 kor. szokott lenni egy tetejével rakott 30 literes puttony leszedve. Ma már a szedőgyerek szintén drága, úgy hogy drága szedés, olcsó ár sokszor oda viszik a gazdát, hogy a fán hagyja a cseresnyét, mert leszedni nem fizeti ki magát. Tisztelettel kérdelem, hogyan lehetne a cseresnyét a parasztembereknek jobban értékesíteniök. Nem lehetne-e belőle izt, lekvárt főzni és hogyan?

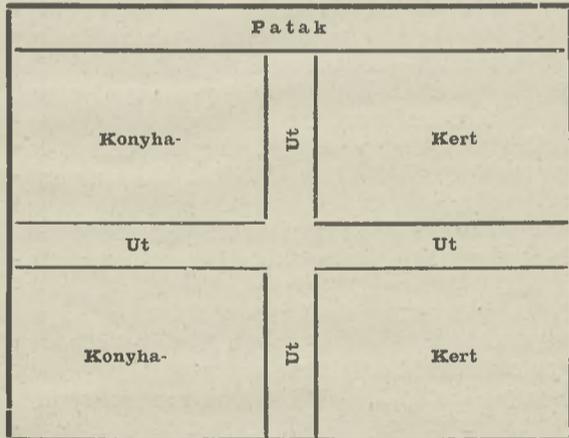
Megemlítem, hogy ott körülbelül 300 kat. hold szőlője van a lakosságnak. Ez után tehát törköly és seprű is van, sőt szilva is terem. Ezt parasztüstökön főzik pálinkának. Ha a cseresnyét csakis pálinkának lehetne kifőzni, vajjon hogyan kellene berendezkedni, hogy törkölyt, szilvát és borseprűt is lehessen főzni? Finom áru volna a cél.

Még azt említem meg, hogy a feleletet a parasztembereknek fel akarom olvasni, tehát az ő értelmi színvonalukat kérem tekintetbe venni. Ha így nem lehet megírni, majd szóval adom elő.

M. K.

Kérdés. Kertöntözés.

Konyhakertem mellett folyik el kisebb patak, melynek vizét kertfecskenedésre szeretném felhasználni, illetőleg öntözésre. Azért bátorkodom t. gazdatársaimat felkérni, hogy írják meg, hogy lehetne a nevezett patak vizét legjobban s lehe-

tőleg olcsón — kézi hajtásra — berendezni. (Szivattyuk fecskendőszerkezettel, vagy angol kerti fecskendő (Hidronette), melyeket legjelesebb készülékeként kertek, faiskolák stb. locsolására, öntözésére mezőgazdasági árjegyzékek ajánlanak.

B. L.

Felelet. Tavaszi boronálás. cz. kérdésre.

A talaj fizikai állapota s a télen járt időjárás határozza meg, hogy a két szerszám közül, melyiket használjuk haszonnal az őszi tavaszi ápolásánál. Az erősen megülepedett kemény talajt, ha az esetleg nem nagyon kerges feltétlenül fogasolni kell. Fogással a talajt felporhanyítjuk, a levegő és nedvesség gyorsabb befogadására képessé tesszük a hajcsövesség megszüntetésével, meggátoljuk annak mielőbb kiszáradását. Idejében végezve ez a munka egy kisebb kapálást pótol s vele sok gyomot irtunk. Tul korán fogasolni nem tanácsos. Be kell várni vele az időt, a mikor a reggeli fagyok már ritkábban állhatnak be. Ha lehet, mindig jó alacsony légnyomás mellett végezni azt a munkát, s ha ezt így eltaláljuk és utána mihamarább be áll egy eső, úgy azután látható a fogas áldásos munkája.

Ha a vetés felhagyott vagy a talaj apró, morzsalékos strukturájú, arra rá lépve az süpped a láb alatt, feltétlenül hengerrel járassuk meg. Erősen a kerges földet jó először hengerrel megjártni, hogy a cserepet megtörje s utána 1—2 nappal fogast eresztetni. Használják szélteben az Alföldön v. tövist is, csinál ez valamit a henger, valamint borona munkájából, de biz ez nem tökéletes munka.

Major Zoltán.

Felelet. Árpa- és zabüszög csávázása miként történik? című kérdésre.

Valamint a buzát, ép úgy a rozst, árpát és zabot is lehet, sőt indokolt csávázni. A különbség csak az, hogy az árpa és zabnak megfelelő valamivel gyengébb csávázó oldat is. Vagyis, míg előbbi 1—2%-os, addig utóbbit 70—80 dekagramos oldattal elegendő csávázni. Az üszöggomba ölü szer általában a kékkő, de formalinnal is ugyan azt a hatást lehet elérni. Ez utóbbi azonban körültekintő pontossággal hajtandó végre, mert könnyen megölhető vele a mag csirája is. Tehát legjobb ha a kékkő mellett marad. Földolog, hogy a csávázás radikálisan legyen végrehajva. Egy kád erre a legmegfelelőbb, melybe a maggal telt kosarat belemártjuk s kézzel jól megdörzsölendő a mag, hogy az oldat a magot egész felületén érintse. Ezen eljárással egysz. rsmint az üres könnyű magvaktól és szeméttől is megszabadíthatjuk a vetőmagot, mely a kosár bemártása és a mag felkeverése után a víz felszínére emelkedvén, azt a kádból eltávolíthatjuk. Ha a tavaszi kalászoszt nem őszi kalászos után tesszük, vagy ha buzánk már évek óta üszögmentes volt, akkor az árpa és zabüszög már csak jelentéktelen %-ban fog mutatkozni. Azonban az oldattal csak a porüszög ellen van módunkban védekezni, míg a köüszög, ha ez jelen van, továbbra is mutatkozni fog.

Szücs János.

Felelet. Bánkúti tengeri.

1910. évi termelési kísérletekből, melyek a kísérletügyi közlemények 5-ik füzetében, vannak leírva, veszem a következő adatokat: kalocsai érseki uradalom Hajós (Pestm.) 1454 kg., gf. Bolza József Tiszakürt (J. N. K. Szolnok) 2859 kg., József főherceg urad. Bánkút (Aradm.) 1849 kg. termelt egy k. holdon. Ezekből a számokból tehát világosan látható, hogy jó trágya erőben lévő talajon, a milyen Temes megyében igen sok van, szinte el lehet érni k. holdanként 20 sőt 30 q. szemtermést is; természetesen megfelelő művelés mellett, különösen ha az amerikai négyzetes ültetést s az ottani kultiválást alkalmazzuk. Hogy fenti uradalmakban melyik művelés módot követték azt nem tudom, de költe hiszem, hogy az amerikai, mert különben azt vélem 1910-ben nagyobb termésátlagot tüntetett volna ki ezen bőtermő kukorica.

F. Z.

Felelet. Jó talajművelő gépek című kérdésre.

1. Hogy melyik vető- és kapológép a legmegfelelőbb, nehéz elbírálni. Sokszor megesik, hogy nem a lepraktikusabb részesül az első díjban valamely versenyen. Tehát még az sem mindig mérvadó, ha valamely gyártmány kitüntetve lett. Van immár praktikusabbnál még praktikusabb vető- és kapológép. Hosszas tapasztalatom s számtalan gyártmányú gépekkel történt kísérletezés alapján szerény nézetem az, hogy a Bächer és Melichar vetőgépek a mellett, hogy könnyűek, pontosan vetnek s masszivak. Van ezen gyárnak műtrágyvetéssel kombinált vetőgépe és tengeri-, burgonyaültető és kapológépe egyaránt. Pl. a „Junior Weeder“ alkalmas tengeri, répa vagyis minden kapásnövényre, míg a 60 centiméter magasságot tul nem haladta. Czim: Bächer R. és Melichar Ferencz, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.*

Szücs János.

2. Folyó hó 17-én megjelent b. számjuk kérdés és felelet rovatóban G. G. kérdésére vonatkozólag szolgálhatok némi felvilágosítással. Kiss Sándor fugyii kisbirtokos már évek óta működik a szóban forgó gépjével és miután fugyii birtokom az övével határos, módomban volt figyelemmel kísérni. A négy soros gépet három ló egész könnyen viszi és szép egyenletes kapálást

* A „Rekord II.“ vetőgép, gyártja a MÁV. gépgyár, mely szinte a maggal egyidejűleg veti a műtrágyát, tartatik igen sok gazda által a legjobbnak, de sok helyi viszony között a Hofherr-Schranz és Clayton-Shuttleworth gyártmányai a leghasználhatóbbak, másol meg a Kühne-féle legmegfelelőbb. Különben a hatvani vetőgéppróba majd megmondja melyik a legalkalmasabb vetőgép. Szerk.

végez, az ugyanazon gép segítségével ültetett négyzetes tengerisorok között. Az ő táblája mindig tisztább volt és jobban fejlődő, mint általában a környékbeli gazdáké. Terméseredménye pedig szintén felülmulta az itteni viszonyok között elérhető átlagtermést. Egyedüli hátránya, hogy a gép még drága, de mint hallom, egy nagy gépgyár-részvénytársaság, a mely a gyártást átveszi, ezen segíteni fog.

Sternberg Lázár.

3. Fenti két felelet kiegészítésül megjegyzem, hogy ma már a legtöbb vető- és kapológép jó, mert a nagy versengés miatt selejtes árut nem lehet értékesíteni. A Laas-féle lókapák világhírre vergődtek, míg a kézi kapológépek között a Planet junior a legelterjedtebb; mindkettő már hazánkban is készül, de van más rendszerű ilyfajta gép is, mely jó, sőt kitűnő lehet egyes esetekben, mindet felsorolni egy felelet keretében, nem lehet. Az ekék közül eddig a Sack-féléket tartották legjobbnak, ma már Amerikában a tárcsás ekét dicsőítik, melyet múlt évben lapunk képen s leírásban is bemutatott. Legujabban az általunk szinte ismertett s hirdett Jurenák-féle ekére esküsznek mindazok, kik ezen eszközt homokos vagy egyáltalán lazább talajon alkalmazták, kivált a debreczeni gazd. akadémia igen elismerőleg nyilatkozott róla; már alakult is egy gépgyár részvénytársaság Marosvásárhelyt, mely ezen ekéket készíti. Különben pedig azt, hogy a termesmegyei viszonyoknak, mely gépek s eszközök felelnek meg legjobban, az ottani nagybirtokosoktól s gazdasági egyesülettől lehet legkönnyebben megtudni.

F. Z.

Felelet. Gyümölcsfák bemeszelése című kérdésre.

E lapok 1909. évi április 4-i (14.) számában ugyancsak egy felelet alakjában részletesebben kifejtettem, hogy a gyümölcsfáknak bemeszelése egy ősrégi, százados rossz szokás, a mely semmiféle haszonnal nem jár a különféle rovarellenségek irtása szempontjából. Ellenkezőleg a fákra kent mézréteg, főleg ha az még marhatrágyával agyaggal, marhavérrel kevertetik, a rovarok buvóhelyeit mesterségesen szaporítja, holott épen az ellenkezője kívánatos, vagyis: minél inkább kevesbitsük meg a buvóhelyek számát a fák törzsének és ágainak alapos megtisztogatása lekefézése, ledörzsölése által. A meszelés által a rovarokat nem irtjuk ki s a ki ennek ellenkezőjét vallja, az csak arról ad tanubizonyosságot, hogy a különféle rovarellenségek életmódját nem ismeri. De nemcsak, hogy nem ér semmit a meszelés, hanem olyan vidéken a hol a vértetű elterjedt, egyenesen kárhoztatandó, mert a fehér vértetűtelepek a fehér méz alapon teljesen elvesznek a figyelő szem elől s így a vértetű vigan és háborítatlanul szaporodhatik. A meszelést ha másért nem, már csak azért is kárhoztatnunk kell, mert ebben látjuk legfőbb okát annak, hogy gazdáink a gyümölcsfák rovarellenségeinek irtásával mit sem törődnek, azon téves hittel ámitván magukat, hogy a meszeléssel amugy is minden rovar kiirtottak. Hogy mennyire, mutatják az eredmények. Nem meszelés kell a fának, hanem a rovarellenségeknek a maga idejében alapos irtása. Hosszu volna nagyon feleletem, ha most részletesen megokolnám azt, miért nem ér semmit a meszelés? Ha kérdéstevőt e kérdés érdeklő forduljon egy levelezőlapra a m. kir. áll. Rovartani Allomáshoz (Budapest, II., Intézet-u. 1). ahonnan egy terjedelmesebb füzetben részletebb felvilágosítást nyerend.

Kadocsa Gyula.

Felelet. Konyhakerti kapálóeszköz című kérdésre.

A Planet jr. kertikapa használható egy kéreklis, de praktikusabb a kétkerekű. A kis kertikapának több — kisebb-nagyobb — kései is lévén, azt be lehet állítani szélesebb és keskenyebb sortávolságra vetett konyhakerti növények megművelésére is, sőt répa kapálására is megfelelő. Azonban 25—30 centiméter sortávolságnál szélesebb sorban vetett növények megművelésére egyszeri tolással már nem megfelelő. A kapa gyakorlati használata olyan módon történik, hogy előre és hátrafelé toljuk. Az előrelökéssel végzi a porhanyítást és gyomirtást, míg a visszarántása azért kívánatos, hogy mintegy lendületet nyerjünk a produktív munka: a porhanyítás könnyebb végzésére, mert ha csak folyton a talajban toljuk, úgy fokozottabb erőt igényel s a munkást hamar kifárasztja. Fő kelék, hogy a kései folyton fényesek, tiszták legyenek és élesek, tehát naponta 1—2 szer élezen-

dők kései. Lehet használni továbbá utak sárolására is, a midőn az élesztés többször ismétlődő. Szépen elmunkált, gazmentes talajon egy munkás képes $\frac{1}{2}$ —1 hold földet is megkapálni kerti veteményekben.

Antalfalvi.

HIREK.

A Francia Nemzeti Gazdasági Egyesület elnöke, mely Louis Grandeau halálával megüresedett, Emile Loubet lett 53 szavazattal megválasztva, ugyanazon testület vezetőtitkárával Charles Aylies-vel szemben, a ki 8 szavazatot kapott.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya minap délelőtt Pallavicini Ede őgróf elnöklésével ülést tartott a Köztelek nagytermében. Pallavicini Ede őgróf kimentvén Károlyi Mihály gróf távollétét, az ülést megnyitja. A napirend előtt Somssich Andor az igazgatóválasztmány részvétét tolmácsolja Pallavicini Ede őgróf alelnöknek az őt ért gyászbeszéd alkalmából, a miért az őgróf mond köszönetet. Mutschenbacher Emil dr. titkár bemutatja a múlt ülés jegyzőkönyvét. Segítségét szavazták meg a Magyar Dohányujságnak, majd a Csáky Petronella-féle ösztöndíjas helyre Engelbrecht Károly, Csodányi Béla és Krasznay Pál gazdasági akadémiai hallgatókat jelölték. Köszönettel vették tudomásul, hogy a földművelésügyi kormány anyagi segítségben részesítette az OMGE kebelében működő országos tenyészállattörzskönyvet. Jeszenszky Pál ügyvezető titkár a minap lefolyt országos tenyészállat sikeréről számolt be. Főlhajtottak a vására 1826 tenyészállatot, melyből 738 darabot adtak el 399.058 korona értékben. Ezzel kapcsolatban szóváltotta azokat a türehtelen állapotokat, melyek szintén lehetetlenné teszik, hogy jövőben a vásárt e Tattersall-telepen rendezzék. Fontosnak tartja, hogy az országos tenyészállatvásár-telepet egy éven belül fölépítsék. Ilyen irányban fölterjesztést kell intézni a földművelésügyi kormányhoz. A választmány Löherer Andor elismerő szavai után a jelentést tudomásul veszi és a szép sikerért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz a rendező-bizottságnak, majd elhatározta, hogy föliratilag fogja megszüretelni az egyesület a tenyészállatvásártelep fölépítését. Végül Krolopp Hugó titkár tett jelentést a gazdasági számtartási tanfolyamból. A jelentést tudomásul vették és köszönetet szavaztak Ormándy János és Szilárd Ferencz dr. előadóknak.

Az O. M. G. E. sortrágyázóvetőgépek bemutatója. A földművelésügyi kormány támogatásával folyó hónap 24-én és 25-én a hatvani uradalom czukorgyári gazdaságában rendezendő sortrágyázó vetőgépbemutató tulajdonképpen már 21-én megkezdődött. Csütörtökön fogtak hozzá a gépek technikai kipróbálásához, azután a kísérleti táblák bevetéséhez, a mi nyilvános bemutatás előtt, vagy azután történik, aszerint, a mint azt a növénytermelési kísérletek kívánják, illetve a mint a kitavaszkodás és az időjárás megengedik. Miután azonban aggodalmak merültek fel, hogy a kedvezőtlen időjárás miatt a bemutatás nem lesz megtartható, a rendezőbizottság tudatja az érdeklődő közönséggel, hogy ha a bemutatásnak csakugyan el kell maradni, erről pénteken és szombaton a napilapokban fog tudósítást adni.

Gazdatisztek gyűlése. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete gróf Széchenyi Emil elnöke alatt látogatott választmányi ülést tartott, a melyen elsősorban a tagsági ügyeket intézték el; felvettek az egyesület kötelékébe 31 új tagot, a mivel a tagok száma közel 1200-ra emelkedett. Jeszenszky Pál ügyvezető igazgató előterjesztése alapján a választmány elhatározta, hogy Bujánovics Sándornak, az egyesület tiszteleti elnökének, arczképét megfesteti és az folyó évi közgyűlés alkalmával megfelelő ünnepség keretében leplezik le. Foglalkozott ezután a választmány a számvizsgáló bizottságnak az évi zárszámadások megvizsgálására vonatkozó jelentésével, a melyet teljes egészében jóváhagytak s egyben megállapították a jövő évi költségvetést. A folyó évi közgyűlés idejéig április hó 28-ra tűzték ki. Ezután megszavazott a választmány 450 korona segélyt három gazdatiszt özvegye részére. Beható eszmecsereket keltett Serbán János alelnöknek az az indítványa, hogy az egyesület kérje

meg a földművelésügyi minisztert miszerint az altruista bank által parcellázott földbirtokokon mindenkor alakítsanak gazdatisztek részére középberleteket, mert az egyesület ebben látja némi ellenértékét annak, hogy a parcellázás állandóan sok gazdatisztet tesz állásnélkülivé. A választmány az indítványt egyhanguan magáévá tette. Ügyvezető igazgató tett ezután jelentést a sopronmezei gazdatiszti körrel együttesen műveltebb gazdák részére rendezett igen sikerült gazdasági előadásokról a mely alkalmat felhasználta az egyesület arra, hogy a nagy számban megjelent gazdatisztek az aktuális gazdatiszti kérdésekről tájékoztassa. Ezután a mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézete tartott igazgatósági ülést, a melyen jóváhagyólag tudomásul vették a zárszámadásokat s megállapították a költségelőirányzatot. A nyugdíjintézet vagyona állandó, örvendes szaporodást mutat s ez idő szerint meghaladja a 800.000 koronát. Évi közgyűlését a nyugdíjintézet szintén április 28-án tartja meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmánya dr. Bedő Albert elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy tiltakozni fog a kormánynál Selmezbánya város azon kívánságának figyelembevételé ellen, a melylyel az erdészeti főiskolát mindenkorra magához kívánja kötni holott a tanügyi közegészségügyi és szociális érdekek is annak elvitelét sürgetik. Ezzel kapcsolatban megvitatták azokat a tartathatlan állapotokat is, melyeket a főiskola túlzufaltsága okoz. Az Országos Iparegyesület kérésére megújítja az Országos Erdészeti Egyesület régebbi mozgalma, a mely a métermértéknek a fakereskedelem terén való általános érvényesítését célozta. Végül kimondták, hogy csatlakoznak a Magyar-Bosnyák gazdasági központhoz.

A szesztermelők gyűlése. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesületének Bujanovics Gyula elnöklésével tartott igazgató választmányi ülésén Krolopp Hugó titkár több új tag fölvételét ajánlván, megállapították, hogy az egyesületnek 1 alapító, 218 rendes és 308 kedvezményes tagja van. Bemutatta a titkár az évi közgyűlés elé terjesztendő múlt évi működéséről szóló jelentést, melynek keretén belül meleg szavakkal emlékszik meg Kosutány Tamás munkásságáról és 40 éves szolgálati jubileuma alkalmából az egyesület szerencsekívánatait juttatja kifejezésre a közbecsülésben álló tudós személye iránt. Lelkes éljenzés között állott fel szólásra Kosutány Tamás, ki meghatva mondott köszönetet az üdvözlésért. Az évi jelentés elfogadása után Goldfinger Gábor a számvizsgáló bizottság elnöke olvasta fel a múlt évi vagyoni mérleget, valamint a költség és jövedelem számlát, melyet az igazgatóválasztmány helyeslőleg vett tudomásul. Megállapítván a jövő évi költségvetést, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Krolopp Hugó titkárnak az ügyek eredményes intézéséért, majd a közgyűlés idejét márczius hó 31-ére tűzték ki.

Gazdasági szakelőadások Aradon. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó bizottsága, karöltve az Aradvármegyei Gazdasági Egyesülettel, a debreczeni m. kir. gazdasági akadémiai tanárainak közreműködése mellett, az intelligens gazdaközönség részére folyó hó 16-án és 17-én igen érdekes és tanulságos szakelőadásokat rendezett Aradon, melyek iránt a gazdaközönség részéről igen élénk érdeklődés nyilvánult meg.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület 1912. évi márczius hó 17-én tartotta meg tavaszi rendes közgyűlését. A közép- és nagybirtokosokon kívül még 22 gazdakörből 238 kisközgazda jelent meg a közgyűlésen. — A közgyűlés a felolvasott 1911. évi működést egyhangulag tudomásul vette, néhai Rózsa József választmányi tag helyébe Bürger Ferencz nádorlakai jegyzőt és birtokost megválasztotta és az egyesület 1911 évi zárszámadását elfogadta és a felmentvényt úgy a számvizsgáló bizottságnak, mint az igazgató választmánynak megadta. A közgyűlés után Molnár Ede, a Bächer és Melichár cég tisztviselője német és magyar nyelven igen tanulságos előadást tartott a tengeri amerikai műveléséről.

Gazdaggyűlés Kolozsvárt. A kolozsvármegyei gazdasági szakosztály márczius 17-én tartotta évi beszámoló közgyűlését Kolozsvárt, melyen mintegy 120 kisközgazda jelent meg. A közgyűlést a szakosztály alelnöke, Dózsa Endre

cs. és kir. kamarás, alispán nyitotta meg. A nagy hatást tett beszéd után az Országos Gazdaszövetség megbízottja, Dr. Schandl Károly intézett a közgyűléshez egy szívesen hallgatott beszédet a gazdaszövetség törekvéseiről, melyben minden falusi gazdakörnek megvan a maga szerepe. Majd Dr. Csérer Lajos szakosztályi előadó tett jelentést a múlt esztendei szakosztályi és székely kirendeltségi munkaságról és előadta az 1912. évi működési tervet. Kolozsvármegyében 64 gazdakör, s ötven különféle szövetkezet van a falvakon. Ezen vármegye magyar gazdaközönsége szervezettnek tekinthető s ha a szakosztályban egyesülnek, induló pontját, példáját képezheti az erdélyi vármegyék kisközgazdái szociális és gazdasági tömörítésére.

A Sopronmezei Gazdasági Egyesület ig. választmánya f. 17-én jóváhagyta a múlt évi zárszámadást 8142 korona pénztári maradvánnyal, a vagyoni mérleget 42.500 korona tényleges vagyonnal és 3117 korona vagyongyarapodással. Az egyesület tagjainak száma az 1910. év végén kimutatott 2994-gyel szemben 1911. év végén 3321 volt. Megállapította a választmány, a múlt évi működéséről szóló jelentést és jövő évi működési tervet, azonkívül folyó ügyeket tárgyalt le.

A Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület, mint Magyaróvárról jelentik, mintegy hétszáz tag jelenlétében tegnap tartotta közgyűlését a melyen jelen volt a vármegyei vezetőség is. A földművelésügyi minisztert Vörös Sándor királyi tanácsos képviselte. Erdeméért örökös díszelnökké választották Szontagh Jenő főispánt, dísztaggá Danilovics Gyula és Német Vincze alelnököket. Beszámoltak a hatalmas működésről, mely a vármegyét gazdaságilag megerősítette. Megállapították a jövő évi munka programját különös tekintettel az állattenyésztés fejlesztésére és a közlegelők fölüjlesztésére.

Az országos Központi Hitelszövetkezet kongresszusa. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kongresszusi választmánya Elmödy József elnöklésével tartott gyűlésén a kongresszus idejét április közepére tűzték ki. Napirenden lesz Gál József keszthelyi gimnáziumi tanár előadása a földbérli szövetkezetekről és az O. K. H. kötelékébe tartozó szövetkezetek tisztviselői nyugdíjintézetének alapszabálytervezete.

Pénzüntézetek figyelmébe. A Budapesttől alig 4 órányira fekvő Dunaföldváron a zöldségpiac óriási mérvet ölt s csodálatos, hogy a fővárosi főzelék- és zöldségkereskedők nem vesznek tudomást a dunaföldvári piacról és nem mennek le oda, hogy szükségletüket ott a helyszínen vásárolják be. Most a tavasz kezdetén, mikor még alig takarodott el a hó, máris naponként 30—40 métermázsas spenót (laboda) kerül a piacra. Minthogy pedig más vevő nincs, csakis az ottani vásárlók önkényének van a termelő kiszolgáltatva s így alig kap a laboda kilogrammjáért 5—8 fillérnél többet. Ezért a pénzért vevő leszedni sem érdemes. Közérdeket szolgálnának a fővárosi zöldségkereskedők, ha lerándulnának oda, ha ott közvetlen a termelőktől vásárolnák be szükségletüket és a fogyasztók sem lennének kizsákmányolva. De nemcsak a spenótot, hanem más egyéb főzeléket is bőven természetnek. Pár hét múlva kezdődik a saláta és naponként 1000—2000 kosár saláta kerül a piacra és így folytatódik egész nyáron át. Gyümölcs, főzelék s más egyéb minden bőven terem csak vevő nincs s így nem csoda, ha a termelők kedve már is lankadni kezd és azon gondolkodnak, hogy a termelést redukálják. S míg azon panaszkodnak a termelők, hogy terményüket nem bírják értékesíteni, a szomszédban levő fővárosi fogyasztók azon sopánkodnak, hogy csak tizszeres ár mellett juthatnak a főzelékekhez. Pedig a közlekedés is elég jó, mert naponként 3-szor lehet vasuton és 2-szer hajón a fővárosba felszállítani a terményeket.

Franciaországban az 1911-iki szüret óta a termelők pinceszéből kikerült bor mennyisége 18 millió 552.532 hektoliter tesz ki, melyből Héraul, Aude, du Gard és Pyrenées—Orientales megyékre 60% esik. Megadóztatás alá esett ebből: 18,808.354, Algeriában pedig 4,997.668 hektó. A jelenlegi borkészlet Franciaországban 13,398.647, Algeriában pedig 715.396 hektoliter.

Szőlészeti és borászati szakelőadások Budapesten. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a földművelésügyi kormány támogatásával április 15-ike és 17-ike közötti időben szőlészeti szakelőadásokat rendez Budapesten

és Budafokon. A tervezet szerint dr. Istvánffy Gyula a peronospora újabb vizsgálatáról, dr. Gáspár Jenő a védekező szerekről, Bernátsky Jenő a visszaesett szőlők vizsgálatáról, Pálincás Gyula a bor éréséről, dr. Sávoly Ferencz az időjárásnak peronosporára való hatásáról, Pettenkoffer Sándor a barnatörés gyógyításáról, Csathó Gyula a szürés közben való szénsavadagolásról, Tóth János a fejtőgépekről, Jablonowski József a szőlőmoly elleni védekezésről és Szepessy József a fogatos szőlőmivelési eszközök használatáról fognak előadást tartani. Az előadásokon a szőlősgazdák egyesületének tagjai, valamint az állami szőlészeti szakközegek díjmentesen vehetnek részt. Mások csak 4 korona tandíj lefizetése mellett hallgathatják végig az értekezéseket. Jelentkezni már előzetesen kell a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatóságánál (Budapest, IX., Üllői-ut 25. I.), mivel a hallgatókat csak korlátozott számban veszik föl.

A borüzlet Pozsony vármegyében. Pozsonyból jelentik, hogy mind Pozsonyban, mind a vármegyében a múlt évi szüret óta állandóan drágul a bor. Szüretkor 48 korona volt az új bor átlagos ára, míg ma 56—60 és 64 korona közt váltakozik hektoliterenként. Az új bortörvény hatása abban is kezd érvényesülni, hogy a vendéglőkben kimért bor minősége javult.

A rovarok irtása. A mezőgazdaságra káros rovarok az ország mezőgazdasági termelésében évenként igen jelentékeny károsodást okoznak. A lefolyt tél aránylag enyhe volt. Igen kevés kedvező a hernyóirtás. Mégis azt jelentik, hogy tömör-adekhernyófészkek gyümölcsfáink borítva vannak lepketojásokkal. Az idén tehát különösen súlyt kell fektetni a hernyóirtásra. A védekezési díjazást a legnagyobb vigyázattal folytassuk le, hogy az célravezető legyen. A földmivelésügyi miniszter is nagyobb nyomatékkal figyelmezteti a törvényhatóságokat a rovarok irtása tárgyában kiadott idei körrendeletében a hatóságok e téren jelentkező kötelezésére. A gyümölcsfák kártékony hernyóit minden tulajdonos köteles a fák rügyeinek fakadása előtt, legkésőbb azonban márczius végéig irtani, a fákat és bokrokat a hernyófészkektől és lepketojásoktól megtisztítani, az összegyűjtött hernyókat, hernyófészkeket és lepketojásokat elégetni. A később mutatkozó hernyók szintén pusztítandók. A cserebogarak irtása szintén kötelező. A marokkói sáska elleni óvintézkedések leginkább ott indokoltak, ahol a sáska már az előző években is károkat okozott s így annak megjelenése ismét várható. A sáska fellépését a birtokosok kötelesek a hatóságnak azonnal bejelenteni. A vértetű irtását miniszteri rendelet írja elő. Ha a helyi hatóság a vértetű fellépését megállapította, a birtokos tartozik az irtást a kapott utasítás szerint elvégezni. A darazsakat a birtokos a birtokán, a mező- és erdőöri személyzet pedig az őrizetére bízott területen irtani tartozik.

A káros rovarok irtására a földmivelésügyi miniszter „utmutatás”-okat ad ki és küld szét a hatóságoknak, a melyek azokat viszont az érdekelt birtokosok között osztanak szét. Ha a védekezés czélszerűsége tekintetében szakszerű tájékoztatások szükségesek, ha a mezőgazdaságot károsító más rovarok lépnének fel, a kir. rovarügyi intézet (Budapest, II., Intézet-u. 1. sz.) készséggel és díjtalanul ad felvilágosításokat.

Uj gyümölcspusztító moly. Kaliforniában, mint a budapesti levelezőnek jelentik, nagy reméletet okoz a „Mediterranean Fly” nevű sárga színű moly, mely Brazília Hawaii és Ausztrália déli szigeteinek összes gyümölcsstermését tönkretette. A veszedelem óriási nagyságát Kalifornia, melynek 140 millió dollár értékű gyümölcskivitele van, annyira átérzi, hogy a képviselők a farsang utáni első ülésükben elfogadták azt a törvényjavaslatot, mely az összes Hawaiiból érkezett gyümölcsöt vesztegzár alá helyezi. Szent Ilona szigetén a sárgamoly védkép tönkretette a gyümölcsfákat is. A nép, mely eddig a gyümölcsstermelésből élt, minden jövedelmét elveszítvén, az éhhálálnak van kitéve. Ez a moly állítólag nem rokona az eddig ismert pilleféléknek. Tönkreteszi nemcsak a falevelet és a gyümölcsöt, hanem valósággal kiirtja a gyümölcsfát is. És nincs ellene védekezési mód. Washingtonban a mezőgazdasági bizottság 35 ezer dollárt szavazott meg a behurcolás veszedelmének elhárítására.

Gyümölcsészeti szakelőadás. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület gyümölcsészeti

szakosztályának folyó hó 14-ik ülésén dr. Schilberszky Károly felette érdekes előadást tartott a gyümölcsfák és egyéb növények, rózsák lisztharmat betegségéről. Az általánosan ismert betegséget, a mely ugy hazánkban, mint egész Európában már több ízben rendkívül pusztítólag lépett fel, apró, csaknem mikroszkópikus gombák idézik elő, a melyek évente három ízben szaporodnak el óriási, számokban alig kifejezhető mennyiségben. Nálunk különösen két ízben lépett fel a lisztharmat betegség pusztítólag egyszer a tölgyfákon és máskor pedig a köszméten. Ez utóbbi bogós gyümölcsön mint barna bevonat jelentkezik a fiatal hajtásokon, leveleken és a termésen is, a melyet hasznavehetetlenné, majd pedig az egész növényt tönkre teszi. A rózsák és a köszméte lisztharmat ellen hathatósan védekezhetünk a kénpor és kénmáj bepermetezés által. A permetezés sikeres csak akkor lesz, ha idejében április végén, május elején permetezünk. A nagy tetszéssel fogadott előadás után Angyal Dezső több márcziusban, áprilisban erő alma- és körtefajtát mutatott be, azután meg dr. Györy István határozati javaslatot terjesztett be a festett izek és gyümölcskonzervek ügyében.

Eperkísérleti telep Sopronban Tervey Imre miniszteri tanácsos a földmivelésügyi miniszter megbízásából a sopronmegyei Réthfaluban kiszállott, hogy megtekintse az epertermelés fejlesztése céljából létesítendő kísérleti telepnek kiszemelt földterületet. A berendezés munkáját a földmivelési tereza vállalta el, míg a telepnek szükséges területet Esterházy Miklós herceg bocsátotta a község, illetőleg az állam rendelkezésére. A telep berendezési munkáját már tavasszal megkezdik. A telep vezetésével Földes János állami tanítót bízzák meg.

A galántai méhéször közgyűlését márczius 10-én tartotta meg, mely a sablonos keretekből minden tekintetben kiemelkedett. Az egyesületi folyó ügyek letárgyalása után Balogh Bálint és Szabó György szakmabeli felolvasásokat tartottak, majd ezután id. Boczonádi Szabó Imrét és Sötér Kálmánt a kör diszelnökeinek, Szabó Györgyöt tiszteletbeli tagnak választották meg. Ezután egy Boczonádi kaptárt s sok méhészeti eszközt soroltak ki, majd 70 darab méhészeti tárgy vetített képet mutattak be, végül pedig Id. Boczonádi Szabó Imre ismertette személyesen legújabb szabadalmazott kaptárát. A gyűlésen kb. 100 idegen volt jelen.

Főzelek és gyümölcskivitel Németországba. A kora nyári hónapokban a német piacokra megindul nálunk a főzelek és gyümölcskivitel. Ez a kivitel sok esetben a termelők tájékozatlansága miatt fölös költséggel, sőt veszélyekkel jár, mert a termelők az átvétel után fizetendő számlákat néha megbizhatatlan cégekhez, sokszor pedig olyan bankcégekhez utalják, a melyek az átutalást csak költségek felszámításával és késedelmesen juttatják a feladók kezéhez. A m. kir. Kereskedelmi Múzeum berlini levelezője, Péter Károly az érdekelteket arra figyelmezteti, hogy a m. kir. postatakarékpénztár maga is ad ki olyan befizetőlapokat, a melyek révén a németországi számlák a berlini Nationalbank für Deutschland útján gyorsan és minden költség felszámítása nélkül közvetlen a m. kir. postatakarékpénztár megfelelő intézetéhez jutnak.

Drágább lesz a bogós gyümölcs Németországban. A múlt évi általános különösen pedig Németországra kiterjedő rossz termés folytán a ribizke, köszméte, szamóca és földieper ára a folyó évben a múlt év folyamán elért átlagos árakat jóval meg fogja haladni. Ugyanis a múlt évi rossz termés folytán a konzervgyárak a fenti bogós gyümölcsökből szükségletüket nem fedezhették és így folyó évi készleteiket esetleg Magyarországon és Ausztriában magasabb árakon lesznek kénytelenek beszerezni. Emeli még a bogós gyümölcsök árát az is, hogy az idei hideg tél bogós gyümölcsök folyó évi termésére a Németbirodalomban már most is hátrányos befolyást gyakorolt. Így jó termésre ott már alig van kilátás. Mindezen körülmények következtében a németországi bogós gyümölcsstermelők a folyó évi legkisebb árát a következőképp állapították meg 50 kilogrammonként: ribizke, vörös 14—16 márka, fehér 14—16 márka, fekete 22—25 márka. köszméte, éretlen zöld állapotban 15—18 márka, érett állapotban 8—12 márka, nyers fogyasztásnál 12—13 márka, málna 30—40 márka. Szamóca 30—35 márka, földieper 30—45 márka.

Unghváry László és a földgömb. Jól ismerjük Czegléden Unghváry László óriási méretű szőlőtelepeit, pinczeit és faiskoláit, de azért mégis minden embert ámulatba ejt az a statisztika, melyet most állított össze a hirneves nevű czég tulajdonosa. Ugyanis, ha a több mint 30 év óta eladott sok millió gledicsiát, epret, akáczt, gyümölcs-vadonczot, szőlővesszőt és mindenféle nemes oltványt 1 méter távolságra mind egysorba ültette volna úgy ez a faszor ma már mintegy ötszörösen övezné körül óriási földgömbünket.

Miként nyilatkoznak gazdák a „Zuckerwalze” nevű friedrichswerthi takarmány réparól. A H. . . Döschén (Morvaország) 1911. október 15. Az eredeti friedrichswerthi „Zuckerwalze” nevű takarmány répamaggal nagyon meg voltam elégedve. Az várakozásaimat felülmuta. Daczára azon nagy szárazságnak, mely itt 1911-ben uralkodott és más répatenyésztéseket teljesen tönkre tett, az eredeti friedrichswerthi „Zuckerwalze” nevű takarmányrépa tökéletesen ellenállt az aszálynak. Örvendek, hogy ezt szives tudomásul vétel miatt közölhetem önnel. Mindazon mezőgazdák, kik az 1911. évben eredeti friedrichswerthi „Zuckerwalze” nevű takarmányrépát termeltek, nem érzik a takarmány inséget. Számító mezőgazdák! Vessetek az 1912. évben eredeti friedrichswerthi „Zuckerwalze” nevű takarmányrépát.

Fentihez hasonló elismerő nyilatkozatot ezrével kapott a vetőmagtenyésztő gazdaság Friedrichswerth-ben. Közlebbi adatok a „Zuckerwalze” árára vonatkozólag e lapok hirdetésében találhatók.

Ki akar kölcsönt? A ki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olesó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőket ellát. Kölcsönöz a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben, bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szivesen ad felvilágosítást. *Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügynökök ki ez intézet megbízottjának nevezi magát, visszaélést követ el.*

APRÓK.

Zab hálás a műtrágyák iránt. Igen nagy hiba azon régi szokás, hogy a zabot a forgó végére teszik, midőn a rendes istállótrágyát már a előbb termelt növények kiélték; így nem várhatunk jó termést. Pedig a zab épen oly jól meghálálja a műtrágyákat, különösen a foszfortrágyát, mint a rozs. Természetesen, ha a talaj már nagyon kimerült, okvetlenül nitrogén trágyáról is kell gondoskodni, homokos talajnál pedig káliról is. Még magas hegyeken is jó eredményeket értek el erőteljes Thomassalak, vagy szuperfoszfát trágyázással. Itt felemlitem egy tudósunk megfigyelését, ki az-összel homokbucskán látott rozsot vetni, kérdezvén a gazdát, lesz-e ezen a sivár talajon termés? Azt a feleletet kapta: „Lesz, ha svábport hintünk rá.” Nem tudván mit ért a polgár e kifejezés alatt, tovább tudakozódott és megértette, hogy a szomszéd községben svábok (németek) laknak s ezek tanítója a szuperfoszfát helyi ügynöke; így kapta a svábport nevet a műtrágya, mely tényleg tudott eredményt előidézni a sovány talajon.

F. Z.

Elfüstölt milliók. A magyar királyi dohányjövődék középponti igazgatósága most adta ki jelentését a dohánygyártmányok múlt év novemberi fogyasztásáról. E szerint az általános forgalomban lévő pipadohányból 1911 novemberében 829-926 csomag fogyott el, a belföldi különlegességi pipadohány fogyasztása 286.236 csomag, a burnóté pedig 24.251 csomag volt. A szivarfajták közül britanikából 16,736.900 a miláreszből 1,284.900, az operászból 3,090.700, a kuba-portorikóból 75,362.000, a rozitából 6,878,000, a portorikóból 92,985.596, a finom

virginiából 8,754.000, a rövid magyar szivarból 24,804.787 darab kelt el. Összesen az 1911-iki novemberi fogyasztás 506,488,548 darab volt a múlt 1910 novemberi 582,338.012 darabbal szemben. A szivarkák közül a sztambulból fogyott 5,168.000, a sztaltánból 13,929.335, a királyból 50,527.490, a hunniából 3,944.130, a memfiszből 16,471.600, a hölgyből 719,976.022, a hercegovinából 64,963.600, a sportból 90,815.200, a dunából 17,022.480, a jenidgéből 5,734.300, a drámából 710,645.100, a virginiából 12,968.050, a magyarból 244,311.400 darab, összesen 2,116.146.957 darab, az 1910. év novemberi 2,145,410.354 darabbal szemben. A belföldi különlegességi szivarokból 16,544.546 darab volt a fogyasztás az 1910. év novemberi 18,157.304 darabbal szemben; a belföldi különlegességi szivarkák közül a princzesszából 73,501.300, a kedivéből 175.400, az összes belföldi különleges szivarkából 88,976.580, volt a fogyasztás az 1910 novemberi 106,668.715 darabbal szemben. Az összes általános forgalomban lévő dohánygyártmányokból a magyar korona országában 1911 novemberében 126,666.156 korona folyt be az 1910 novemberi 117,231.834 korona bevétellel szemben. A bevétel emelkedése 8%.

Patkányok elleni küzdelem Dániában nagyon elterjedt, mióta a kormány jutalmat tűzött ki minden megölt patkányért, már január elejéig 200.000 darabot szállítottak be. Óriási fogókat készítenek, faalkotmányokat csapóajtóval, mely pár nap múlva bezáratik, ilyenekben egyszerre 4, sőt 6000 darabot is fogtak. Legujabban a patkány bőrét is feltudják használni ipari célokra, tehát mégis bir némi értékkel. Ez se rossz: fogjunk 2 patkányt, hintsük be erősen paprika porral s eresszük őket szabadon, ezek a többi közé futnak s a sok tüszögéstől eldögölnek, a többi meg elszökik a helyről.

KERESKEDELEM, TOZSDE.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten a forgalom kielégítő volt és a szeszárak a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 224—225 kor., adózatlanul 85—86 kor., míg ellenben mezőgazdasági finomítottól és másodkézből olcsóbb ajánlatok voltak.

Denaturált szesz hordóval együtt nagyban 74—75 koronáig kelt el kötésre tartott vételkedv mellett.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz folyó termelési idényre 79 kor. kelt el flx árban. Új termelési idényre nagyobb kínálat

volt 71—72 kor. flx árban és 1.75—2 jegyzésen alól több tétel zárulva is lett. Exkontingens szesz valamivel olcsóbb árban volt ajánlva.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 79—80 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	224.—225.— K
Finomított szesz adózatlan	85.—86.— »
Élesztőszesz adózva	223.50—224.— »
Élesztőszesz adózatlan	—.—.—.— »
Nyers szesz adózva	222.—223.— »
Denaturált szesz	74.—75.— »

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1912. március 22-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekben 85 szekér réti széna, 15 szekér muhar, 9 szekér zsupszalma, 6 szekér alomszalma, szekér takarmányszalma, 5 egyéb takarmány 17 szekér (luczerna és zabosbüköny stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Arak q-ként állérben a következők:

Réti széna I. r. 920—1060, réti széna II. r. 660—860, réti széna csomagolásra —, muhar 960—1100, zsupszalma 400—500, alomszalma 400—480, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny 960—1100, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 540.—600
Összes kocsiszám 122. Összes suly 146.400 kilogramm.

Napijelentés a gabonafőzsdéről.

1912. március hó 14-én.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 5 fillérrel, az októberi buza 7 fillérrel, az áprilisi rozs 3 fillérrel, az októberi rozs 5 fillérrel, az áprilisi zab 2 fillérrel, az októberi zab 9 fillérrel, a májusi tengeri 3 fillérrel emelkedett.

Köttetett:

Buza. *Fejérmegyei:* 30.000 mm. 81 kg. 23.60 K, 100 mm. 80.5 kg. 23.50 K.

Pestvidéki: 300 mm. 81 kg. 23.55 K, 2000 mm. 81 kg. 23.60 K, 200 mm. 80 kg. 23.60 K, 100 mm. 80 kg. 23.40 K.

Bácskai: 150 mm. 80 kg. 23.55 K, 230 mm. 79 kg. 23.40 K.

Hevesi: 300 mm. 81 kg. 23.55 K.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 80 kg. 23.40 korona.

Bosnyák: 3000 mm. 77.5 kg. 23.30 K.

Raktár: 200 mm. 76.6 kg. 21-20 K üszöklél.

Rozs. 100 mm. 19.30 K, 150 mm. 19.60 K, 100 mm. 19.60 K, mind kpp.

Zab. 100 mm. 20.— K, 100 mm. 20.25 K, 100 mm. 20.15 K, 100 mm. 20.30 K, 100 mm. 20.35 K, 200 mm. 20.30 K mind kppf.

Tengeri. 100 mm. 18.— K, 300 mm. 17.95 K, koosira.

1912. március 20-áról: 4000 mm. tiszavidéki buza 80 kg. 23.70 K.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra	22.88 K
Buza májusra	22.90 »
Áprilisi rozs	19.66 »
Zab áprilisra	19.63 »
Tengeri 1912. májusra	17.46 »

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzősei.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 33.80, 1. sz. lángliszt 33.20, 2. sz. lángliszt 32.60, 3. sz. zsemlyelisz (külts.) 32.00, 4. sz. zsemlyelisz 31.40, 5. sz. kenyérlisz, feh. 31.00, 6. sz. kenyérlisz 30.00, 7. sz. kenyérlisz, közép 29.80, rozslisz I. 29.20, rozslisz II. 27.40, rozslisz III. —, korpa, finom 16.80, korpa, durva 16.80 K mm. Tengerelisz —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

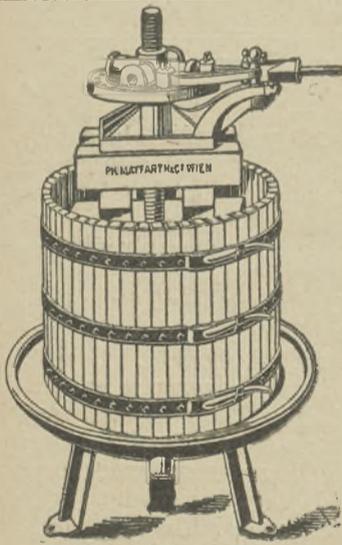
Készaru-főzsdé 1912. március hó 22-én.

Fajta	Hektoliterenként suly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapestben		100 kilogramm készpénz ára Budapestben	
		Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:					
Tiszavidéki	75	—	—	79	23.—
"	76	—	—	80	23.10
"	77	—	—	81	23.30
"	78	22.75	23.10	82	—
Fehérmegyei:					
"	75	—	—	79	22.89
"	76	—	—	80	22.95
"	77	—	—	81	23.10
"	78	22.65	23.90	82	—
Pestvidéki:					
"	75	—	—	79	22.80
"	76	—	—	80	22.95
"	77	—	—	81	23.10
"	78	22.65	23.90	82	—
Bánsági:					
"	75	—	—	79	22.95
"	76	—	—	80	23.05
"	77	—	—	81	—
"	78	22.75	23.—	82	—
Bácskai:					
"	75	—	—	79	22.95
"	76	—	—	80	23.05
"	77	—	—	81	—
"	78	22.75	23.10	82	—
Rozs elsőrendű új					
"					19.70
"					19.50
Árpa					
"					19.40
"					19.90
Köles					
"					—
Zab					
"					20.50
"					20.—
Tengeri belföldi új					
"					17.60
"					18.—
Tengeri román v. bolgár					
"					—
Repezekáposzta					
"					—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Feloldó szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

A legjobb és legjobban bevált önműködő hordozható, vontatható; szőlő-, gyümölcsfa-, komló-, repcefecskendő a

„SYPHONIA“
borsajtók, hidraulikus prések, musttelepek, gyümölcs- és szőlőmalmok

kaphatók:

PH. MAYFARTH & Co.
WIEN II.

FRANKFURT a/M. BERLIN. PÁRIS.

Képes árjegyzék 171/a. sz. alatt bérmentve küldetik.

Képviselek kerestetnek.

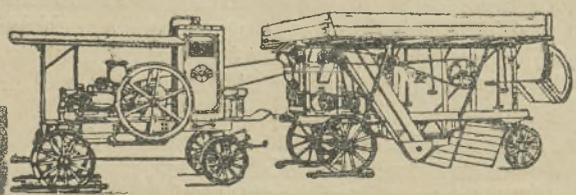
A. BEHREND gépgyár és vasöntöde, **Gardelegen.**

Benzinlokomobil-csépölőszekrények. ♦♦♦♦ Nyersolaj- és szivógázmotorok.

Tökéletes gyártmány. Eddig el nem ért munkaképességével és rendkívüli olcsó üzemeltetésével minden más gyártmányt felülmul. Igen kedvező fizetési feltételek. Venni szándékozók forduljanak bizalommal hozzánk.

Magyarországi vezérképviselő:

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI SZAKIRODA
Budapest, VI., Andrassy-ut 2. (Fonciere palota.) Telefon 170-68.

Mezőgazdasági és szerzőgépek. ♦ Mindenféle műszaki- és gazdasági felrakások. ♦♦♦♦
Mütrágya. Készén.
♦♦♦♦ Gépolaj. ♦♦♦♦

Amerikából

a leghíresebb magtenyésztőtől közvetlenül szállított eredeti lógu magtengeri első évi utántermése, gondosan kiválogatva, kapható 3 válfajban, nevezetesen: 1. „Yellow Dent Ear“ sárga lógu. 2. „90 Dey Ear“ korai sárga lógu és 3. „Boone County special Ear“ fehér lógu. A múlt-évi abnormis szárazság dacára is 1200 □-öln termelt: az 1. szám alatti fajból 2214 kg., a 2. alattiból 1692 kg. és a 3. számából 1587 kg. csöves tengeri (hazai fajokból csak 1080 kg.) Márciusi szállításra — kilogrammonként egy korona árban — míg a készlet tart, előjegyzéseket elfogad. **Uradalmi-intézőség, Pépuszta, u. p. Városhidvég.**

Wolthmann-burgonya

400 métermázsa válogatott gumó Tolmács állomáson 7 és fél koronával métermázsként eladó. Intézőség **TOLMÁCS, Nógrád megye.**

ELADÓ

20 drb borjas simmenthali tehén, úgy tenyésztésre, mint tejelésre kitűnőek.

Bővebbet tulajdonosnál:

Grün Bernáth, Homonna, bérgazdaság.

Tolnamegyében mintegy 1400 m. hold elsőrendű szántóföld, Bihar megyében 560 m. hold többnyire szántóföld egy tagban, avagy kisebb és nagyobb részletekben eladó.

Magyarország északi részén nagy kiterjedésű erdőbirtok eladására nyertünk megbízást, melyből a szántóföld mintegy 3000 holdat tesz ki. Az erdő külön is eladás tárgyát képezheti, mely erdő nagy része szántófölddé alakítható. **Parcellázásra alkalmas birtokot veszünk.**

Ajánljuk a legkitünőbb **quiedlinburgi répamagokat** és pedig: **vauriac, obern-dorfi, eckendorfi olajbogyó sárga, Mammuth vörös takarmányrépamagokat, aranka-mentes eredeti stájer lóherét és luczernát a legnemesebb fajokat, gondosan tisztítva és kiválóan csiraképeseket.**

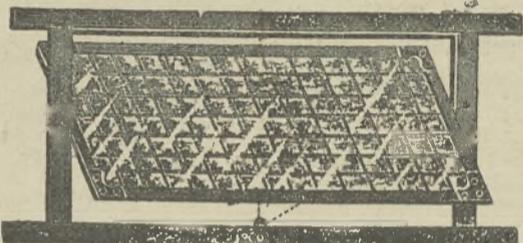
Szállítunk mindennemű gazdasági gépeket, olajat, zsiradékot, műtrágyát, raffiaháncsot, kékkövet, zsákokat és ponyvát.

Birtokokra törlesztéses kölcsönt és mezőgazdasági hitelt nyújtunk előnyös feltételek mellett.

A „Nemzeti Pénzváltó r. t. Parcellázó osztálya“ BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR I. (HAAS-PALOTA.)

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakzerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkálatokat elvállal és elkészít:

FARKAS ÉS TÁRSA
vasszerkezeti gyára

BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.

Telefon 82-70. — Kérjen ingyen árjegyzéket.

HERKULES IDOMVASABLAK

Polgár Sándor

m. kir. szabadalmat nyert orvosi mű- és kötszerész

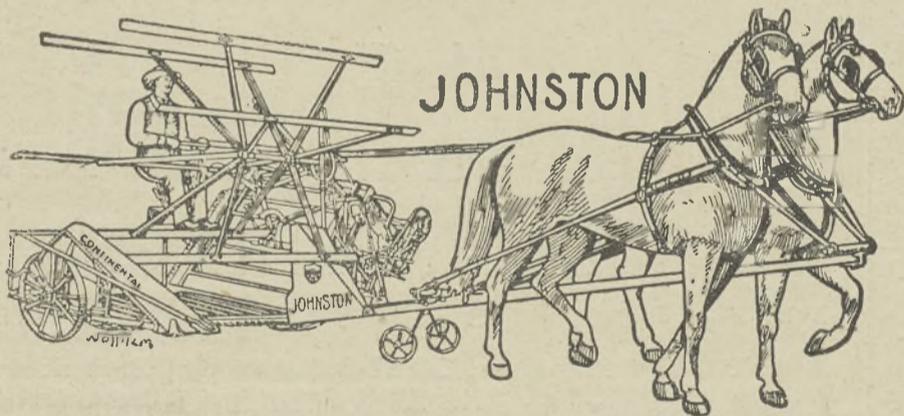
Budapest, VII., Erzsébet-Körut 50. sz.

Legelőnyösebben beszerezhető orvosi, sebészi és betegápolási eszközök. Gumiárúk, Suspensorium, Irrigator fecskendők stb., legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has- és köldökötők. — Valódi francia különlegességek (öv-szerek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mily tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve
16302. sz. a.

(Fenti címre ügyelni
tessék.)

Az

eredeti amerikai
„JOHNSTON“

kéveköttöző- és marokrakó aratógépek, fűkaszáló-, szénagyűjtő- és forgató-gépek

ugy tökéletes munkájuknál, mint tartós szerkezetüknél fogva

az első helyet foglalják el.

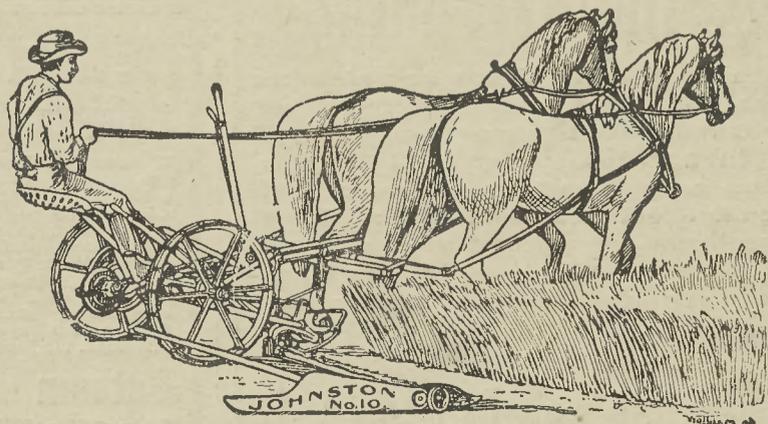
Ábrás leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

SOK BORT

szüretelhet, ha idejében PERMETEZ a valódi javított

BRIXENI **KRISTÁLY AZURIN** NAL, mely a legmegbízhatóbb védőszer. Kapható mindenütt.

Molnár M. és Társai

műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése
Budapest, VI. Ker., Gyár-utca 21/o.
Rézkénpor, permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gép-
olaj, gépszij stb. legolcsóbban.

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országsszerte méltán kedvelt elsőrendű

baglyasaljai és József- aknai tömørszenünket

ajánjuk a magyarországi gazdaközönség figyelmébe.

Északmagyarországi Egyesített
Kőszénbánya és Iparvállalat R. T.
Budapest, V., Arany János-u. 29.

Dinnyemag.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtáit, kitűnő minőségű válfajokban kapható.

Sárgadinnyék: Achnebát, Ananász zöldhúsú, Ananász vörshúsú, Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Carmelita cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Párisi prescott cantaloup, Sirimpesek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsánka, Turkesztán gömbölyt, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsú, Turkesztán sárgahúsú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Corfui téli.

Görögdinnyék: Apafai, Athénei, Aranyárgabéltű, Debreczeni korai, Fazekas-féle, Fehérbéltű, Hevesi, Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-görög, Ónody-féle, Páratlan Sámsoni.

Fajtánként:

50 szemes adag	5 fészkeknek kétizbeni vetésére	—20 K.
500 " " "	50 " " "	1.60 "
1000 " " "	100 " " "	3.— "
2500 " " "	250 " " "	7.— "
5000 " " "	500 " " "	12.— "
10000 " " "	1000 " (egy holdra való)	20.— "

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezményt, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál!

BIRÓ PÁL kertgazdasága DEBRECZEN.

Ugyanott különböző Ananász, Skarlát és hónapos fajú számoza plánták kaphatók, 10 drb 60 fill., 25 drb 1.20 K, 50 drb 2 K, 100 drb 3 K, 1000 drb 20 K.

Takarmányrépamag.

Néhai gróf Pálffy János hagyatékához tartozó Pozsony vármegye Szárazpatak intézőségi kerületében 6 métermázsas sárga boggyó kg.-ként 2.10 kor., Alsónyárasd intézőségi kerületében pedig 12 métermázsas oberndorfi sárga kg.-ként 2.40 kor. kiváló minőségű répavetőmag, míg a készlet tart, eladó. Vételár beküldése ellenében 5 kilón felül bármily mennyiségben a megrendelést közvetlenül az illető uradalmi intézőség eszközözi.

Központi iroda:

Pozsony, Szilágyi Dezső-utca 21.

SIMON PÁL-féle

Hotel **Páris** Szálloda

Budapest,

Váci-körút 25. sz.

Kényelmesen berendezett szálloda. — Szoba árak 3 koronától felfelé villanyvilágítással és kiszolgálással. — Ujjonnan átalaított, kitűnő vendéglő és kávéházzal. — Földszinten sör-csarnok és „Bacchus” pin-cze. — Előnyös árak.

Egér-labdacsok

a mezei egerek tömeges kiirtására a legrégebb bevált módszer szerint készítve. 1 kg. kb. 3000 drb. 1—2 kg. 1 hold földre elegendő. Bármely mennyiségben frissen készítve, használati utasítással szállítva, 1 postacsomag franco küldéssel 6 kor., 1 métermázsas ingyen ládával 80 korona. Házi egerek és patkányok irtására 1 doboz 2 korona.

Pályfy Gyula gyógyszerész

ALSÓELEMÉR
(Torontál m.)

Nyulszapu kamagot

80 forintért szállít
Felsenburg Ödön
Balassagyarmat.

MÉHKASOKAT

gyékényből szállítok, közönséges kupkas 1 kor., igen nagy felső lyukas 1.50 kor., átmeneti 2.40 kor., a két utóbbi Hanemann-ráccsal ellátva. **Matuská István, NagyKároly.**

A legkiválóbb fajú nemesített

gyümölcsfák

kaphatók

Hoffmann Ignác
Szeged

ujszegedi 50 kat. hold területen levő

gyümölcsfaiskolájában.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó

2 cséplőgarnitúra.

Bérletem megszűnése folytán eladom egy 10 lőerejű, a MÁV. gépgyárban készült és egy 8 lőerejű cséplőgarnitúrát, szalma-kazalozókkal, tűzfecske-dőkekkel, teljesen üzemszerű állapotban, mindegyikhez külön javításhoz való sok számszámmal, mindkettő 1910-ben lett nyomtatva. Bővebbet tulajdonosnál:

Gutman Mór
Sátor-Alja-Ujhely,
Széchenyi-tér 23. sz.

Egy millió gyümölcsfa

alma, 100 darab minőség szerint 25 K-tól felj. körte, dió, gesztenye, cseresznye, szilva stb. darabonként 1 kor.-tól feljebb. 100 drb. magasztörzstű almafa minőség szerint 25 kor.-tól feljebb. 200,000 drb. igen szép disz- és sorfa drb. 60 fill.-tól feljebb. 2 millió különféle disz-bokor 100 darabonként 15 kor. 20 millió akác- és glaeditia (krisztustóvis) csemete; 1000 darabonként 12-70 korona, 15 millió erdei csemete útcz, fejtőfenyő stb. különös szép 3-4 éves fekete fenyő 1000 drb. 7-9 kor., 3-4 éves kosárványos-tölgy 1000 drb. 15-20 kor. Fajbaromfiak és ezek tojásai 20 legértékesebb fajban, valamint vadász- és diszfészának és tojásai. Képes főárjegyzéket kívánatra ingyen küld

Gróf Batthyány Zsigmond uradalmi intézősége Csendiak, u. p. Ferencziak, Vas megye.

Folyékony aluminium-Frico.

Hidegen használható, festésre kész, azonnal száradó, rozsdavédő és disz-festő, állandó ezüsthényű, hőálló, időjárásnak és nedvességnek ellenálló, fémek hővezető tartalommal, nem oxidáló, nem homályosodó, kiadós (1 kiló 12-14 □-méter kétszeri festésre elegendő) fűtőtestek, gőz- és hűtőcsövek, kémények, motorrészek, rácsok, kályhaköpenyek, kályhaajtók, gépek, vas, érc, fa, falazat, üvegfestésére, ugy-színtén a cizézés pótlására.

Frischauer és Társa

Bpest, VII., Gizella-ut 43.
Telefon 52-70

Préselt buzaszalmát és zab szalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla

Zombor.

Eladó

a gazdaság felozlása miatt 44 drb. kiváló fejűs, fele részben vemhes, tele ellett simmenthali tehén. Továbbra mezőgazdasági felszerelés, u. m. ekék, borouák, hengerek, vetőgépek stb. **Buchwalder Jónás, Pusztá-Hosszuvölgy**, vagy Damjanich-utca 28 szám. Szappan-penzió.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak

jármos ökrök, tinók,

sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett, gyorsan és jutányosan, direkt forrásból közvetítik.

Czlm: Erdélyi Kereskedelmi Társ. Kolozsvár, Kossuth-Lajos-utca 37. sz. alatt.

Telefon 311. Interurban.

Tűzálló kaszák minden nagyságban, kézi vaskazeták új és használt, 100 pár disz-lószerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydiszítősűkek, mindentéle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótarakók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmák, zöld munkás-zubbonyok, mindentéle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyerges, régi és új fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyepőlészarak, Candage-ok és mindentéle hasonló szerszámok olcsóbban, mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödelhalle 105.** Telefon 20745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. — Nem alkalmas tárgy kísérletetik. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

Tenyésztők figyelmébe!

Most érkezett 6 drb elsőrendű **Percheron-mén**; eredeti pedigreével és 12 drb **Percheron-kanca**. Megtekinthető: **Budapest, Tattersall (Csarnok).**

Steiner Károly,
lókereskedőnél.

A modern világítás csodája;

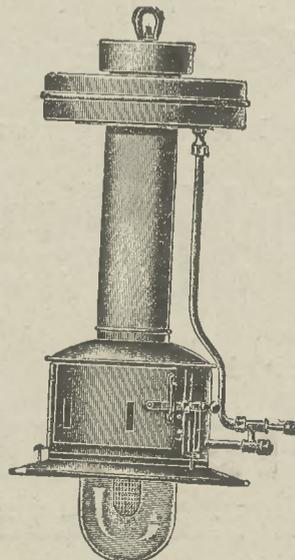
INVERT lefelé égő vezeték nélküli „UNIO” magassfényű petroleum izzólámpák.

OLCSÓ VILÁGÍTÁS pályaudvarok, csarnokok, utak, gazdaságok, gyárak, kávéházak, vendéglők, üzletek belső és külső világítására.

Gyönyörű fény! Egyszerű kezelés!

Robbanásmentes! I. H. I. utcai világításra mintegy 1110 gyertyafény. I. H. IV.-belső. I. H. V. külső világításra, mintegy 180 gyertyafény.

SCHVARCZ JÓZSEF és társa
Budapest, VI., Váci-körút 53.

Első magyar általános biztosító társaság, Budapesten.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

Ötvennegyedik évi zárszámla 1911. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.

I. Tűzbiztosítás.		korona	fill.
Kifizetett károk és költségek	18.979,915-92	7.961,795	72
levonva viszontbiztosítási károk és költségek	6.018,120-20	599,843	75
Függőben maradt károk tartaléka		1.085,270	99
Szerzési és igazg. költségek és viszontbiztosított rész utáni bevétel levon.		374,677	60
Jövedelmi adó és bélyegilletékek		140,826	59
Postabérek		25,000	—
Adakozások közhasznú célokra		1.580,152	06
A tűzbiztosítási tisztelet terhelt igazgatási költségek		4,606	12
Behajthatatlan követelések leírása			
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		11.984,764	64
II. Szállítványbiztosítás.			
Kifizetett károk és költségek	186,989-76	36,485	97
levonva a viszontbiztosítási károk és költségek	150,508-79	81,204	80
Függőben maradt károk tartaléka		16,479	40
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.			
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		100,000	—
III. Jégbiztosítás.			
Kifizetett károk és költségek	1.934,281-16	989,549	89
levonva viszontbiztosított károk és költségek	994,781-27	9,308	38
Függőben maradt károk tartaléka		302,952	55
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.		57,953	05
Bélyegilletékek		3,500	24
Behajthatatlan követelések leírása		60,417	60
A folyó évben lejárt több éves jégbiztosítások esedékes tart.		585,909	73
A következő évek készpénz-díjtartaléka			
IV. Betörésbiztosítás.			
Kifizetett károk és költségek	58,188-48	28,559	76
levonva viszontbiztosított károk és költségek	24,628-72	9,088	30
Függőben maradt károk tartaléka		71,427	03
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.			
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		420,000	—
1911. évi nyereség			
		3.530,010	21
		29.909,733	88

BEVÉTELEK.

I. Tűzbiztosítás.		korona	fill.	korona	fill.
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		11.984,764	64		
Tűzbiztosítások után bevett díjak és illetékek	22.877,688-40				
levonva: törlesztett díjak	2.914,733-49				
" viszontbiztosítási díjak	7.978,190-33	11.984,764	64		
Az 1910. évben függőben maradt károk tartaléka		612,762	17	24.582,291	45
II. Szállítványbiztosítás.					
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		100,000	—		
Szállítványbizt. után bevett díjak és illetékek	368,287-09				
levonva: törlesztett díjak	12,235-47				
" viszontbiztosítási díjak	286,640-86	69,410	76		
Az 1910. évben függőben maradt károk tartaléka		67,874	43	287,085	19
III. Jégbiztosítás.					
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		418,966	78		
Jégbiztosítások után bevett készpénzdíjak és illetékek	4.867,001-62				
levonva: törlesztett díjak	474,588-85				
" viszontbiztosítási díjak	2.104,922-50	1.787,540	77		
Az 1910. évben függőben maradt károk tartaléka		16,671	74	2.223,179	29
IV. Betörésbiztosítás.					
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		420,000	—		
Betörésbiztosítások után bevett készpénzdíjak és illetékek	458,918-43				
levonva: törlesztett díjak	86,658-25				
" viszontbiztosítási díjak	185,936-74	186,323	44		
Az 1910. évben függőben maradt károk tartaléka		15,303	11	621,626	55
V. Egyéb bevételek.					
Szelvény-, takarékp., váltó- és egyéb kamatok, valamint árfolyamnyereség eladott értékpapírok stb. után		2.108,694	14		
Társasági házak tiszta jövedelme		186,857	26	2.245,551	40
				29.909,733	88

* K 7.500,000.— tavalyi díjtartalék ellenében.

VAGYON.

Mérlegszámla 1911. december 31-én.

TEHER.

Értékpapírok és pénztintézeteknél elhelyezett tőkék:		korona	fill.	Részvényalapítók: teljesen befizetett 3000 egész részvény a 2000 korona és teljesen befizetett 2000 fél részvény a 1000 korona.		korona	fill.
külön kimutatás szerint		40.758,715	64			8.000,000	—
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékei:				Nyeménnytartalék		8.000,000	—
2.200,000 kor. Kisbirtokosok országos föld-hitelintézete 5 ¹ / ₆ -os záloglevél	100—	2.200,000	—	Külön tartalék*		10.813,114	89
45 drb Pesti hazai első takarékpénztári részvény	a 17.850—	780,750	—	Jégbiztosítási külön tartalék		2.000,000	—
Átmeneti kamatok		54,833-33		Készpénzdíjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül:			
„Ormódi Ormody Amélie alapítványa“ értékei:				a) tűzbiztosítási díjtartalék	11.984,764-64		
50,600 kor. Kisbirtokosok országos föld-hitelintézete 4 ¹ / ₆ -os zálogl.	a 97-50	40,835	—	b) szállítványbiztosítási díjtartalék	100,000—		
Átmeneti kamatok		879-50		c) jégbiztosítási díjtartalék	585,909-73		
				d) betörésbiztosítási díjtartalék	420,000—	18.040,674	37
Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segélyalapja“ értékei, letétben a m. kir. állampénztárban		69,857	57	Függő károk tartaléka:			
Átmeneti kamatok		479,754	22	a) tűzbiztosítási függő károk tartaléka	599,843-75		
Leszámitolt váltók		1.068,628	72	b) szállítványbiztosítási függő károk tartaléka	81,204-30		
Társasági házak		2.611,600	—	c) jégbiztosítási függő károk tartaléka	9,808-38		
Különféle adósk: a) Pénzkészlet és maradványok a képviselősegeknek		2.604,461	58	d) betörésbiztosítási függő károk tartaléka	9,088-30	699,894	73
b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél		1.350,180	07	Különféle hitelesítők			
Jégbiztosítási osztály folyószámlán		73,755	97	Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok		143,501	94
Központi pénzkészlet		274,516	46	Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja**		3 025	—
				Különféle alapok:		3.042,645	87
				a) Első magyar általános biztosító társaság „Felsőzadocska alap“	500,000—		
				b) Első magyar általános biztosító társaság „Lévay-alap“	200,000—		
				c) Első magyar általános biztosító társaság „Ezredéves alapítvány“	100,000—		
				d) Ormody Vilmos-alap	100,000—		
				e) Ormódi Ormody Amélie alapítványa	50,568-50		
				f) Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segély-alapja“	69,857-57	1.020,426	07
				Életbiztosítási osztály folyószámlán		2.078,474	98
				1911. évi nyereség		3.580,010	21
				* Az idei hozzájárulásokkal 11.549,086 kor. 76 fillérre emelkedik.			
				** A matematikai mérlegben szereplő külön alappal, valamint az			
				idei hozzájárulással 3.690,208 kor. 67 fillérre emelkedik.			
		52.371,268	06			52.371,268	06

II. Életbiztosítási üzlet.

KIADÁSOK.

Negyvenkilencedik évi zárszámla 1911. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

Visszaváltott kötvényekért.		korona	fill.
Halálesetek után kifizetett kárösszeg		2.080,079	—
Lejárt kiházasítási tőkékért		4.969,060	81
Kiházasít. biztosításoknál haláleset követk. díjvisszatérítés		4.366,371	69
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka		88,853	95
Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka			
Évjáradékokért		1.126,788	04
Bélyegért		560,708	14
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költs.		452,893	47
Tisztí fizetések		1.480,280	65
Adóért		354,676	06
Orvosi díjakért		49,255	43
Szerzési és díjbehajrási költségek		227,705	42
Behajthatatlan tartozások leírása		1.866,007	55
Kisorsolt biztosítások tartaléka		48,240	78
Díjtartalék az év végén		6,000	—
1911. évi nyereség		151.183,576	86
		1.737,872	67
		170.598,370	02

A múlt évből áthozott díjtartalék		korona	fill.	korona	fill.
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után		2.809,492	95		
az előbbi évekből kiállított kötvények után		22.660,971	54		
a biztosított tőke emelésére fordított nyeresmények		118,627	96		
Illetékek		558,906	28		
Levonva: törölt kötvények és díj-nyugták	1.540,594 K 64 f.	26.147,998	13		
viszontbiztosítási díjak	1.005,181 „ 58 „	2.545,776	22	23.602,221	91
Kamatjövdelem				6.610,789	40
Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka		646,803	44		
Múlt évi függőben volt kiházasítási tőkék tartaléka		272,083	11	918,886	55
				170.598,370	02

VAGYON.

Mérlegszámla 1911. december 31-én.

TEHER.

Értékpapírok és pénztintézeteknél elhelyezett tőkék		korona	fill.	Díjtartalék		korona	fill.
külön kimutatás szerint		1 31.837,211	38	levonva a viszontbiztosítási díjtartalékokat	4.942,378 kor. 33 fill.	151.183,576	36
Tulélési csoportok értékpapírjai:				Biztosítási alap		1.085,137	50
132.700 kor. n. é. magyar kir. 4 ⁰ / ₆ -os koronajáradék 90 kor. 50 fill.		120,093	50	Kiházasítási tőkék nyeménye		809,245	18
Átmeneti kamatok		1.109,187	32	Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka		726,388	34
Jelzálog-kölesönök		515,000	—	Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka		400,399	70
Kötvény-kölesönök		15.621,504	—	Tulélési csoportok számlája		120,570	69
Viszontbizt. kötvény-kölesönök		106	97	Előre fizetett díjak		35,383	20
A központ tartozása folyószámlán		2.078,474	98	Fel nem vett nyeresmények 1910. évről		136	16
Vezér- és főgöngyöskék és mások tartozásai		5.025,331	41	Kisorsolt biztosítások tartaléka		6,000	—
				Viszontbiztosító intézetek és mások követelései		202,199	76
				1911. évi nyereség		1.737,872	67
						156.306,909	56

Értékpapírok és pénztintézeteknél elhelyezett tőkék:

Az elemi ágazatok mérlege szerint	K	40.758,715-64
Az életbiztosítási ágazatok mérlege szerint	K	131.837,211-38
Összesen	K	172.590,927-02
a) Értékpapírok:		
Záloglevelek	K	128.188,509-10
Községi kötvények	K	2.113,735—
Járadékok és államilag biztosított vasuti kötvények	K	15.374,858-11
Különféle egyéb értékpapírok	K	4.457,840—
	K	150.134,472-21
b) Pénztintézeteknél elhelyezett tőkék		
	K	22.456,454-81
	K	172.590,927-02

Budapest, 1911. december hó 31-én.

Steiner Jenő, életbiztosítási könyvvizsgáló.

Az igazgatók: Balaban Adolf, Hajós József, báró Harkányi Frigyes, László Zsigmond, Frank Henrik, a központi könyvvezetés főnöke. Gergely Tódor, igazgató.

A felügyelő bizottság: Berzeviczy Albert, Burchard-Bélaiváry Konrád, Németh Titusz, báró Radványky Géza, báró Uechtritz Zsigmond.

680 kilogramm tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő bizottság előtt utáncsépeltettünk.

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a STERN-féle szab. dobkosár-betétléczezel.

Kérdezősködésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

Bárdos és Brachfeld BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5. sz.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöztetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

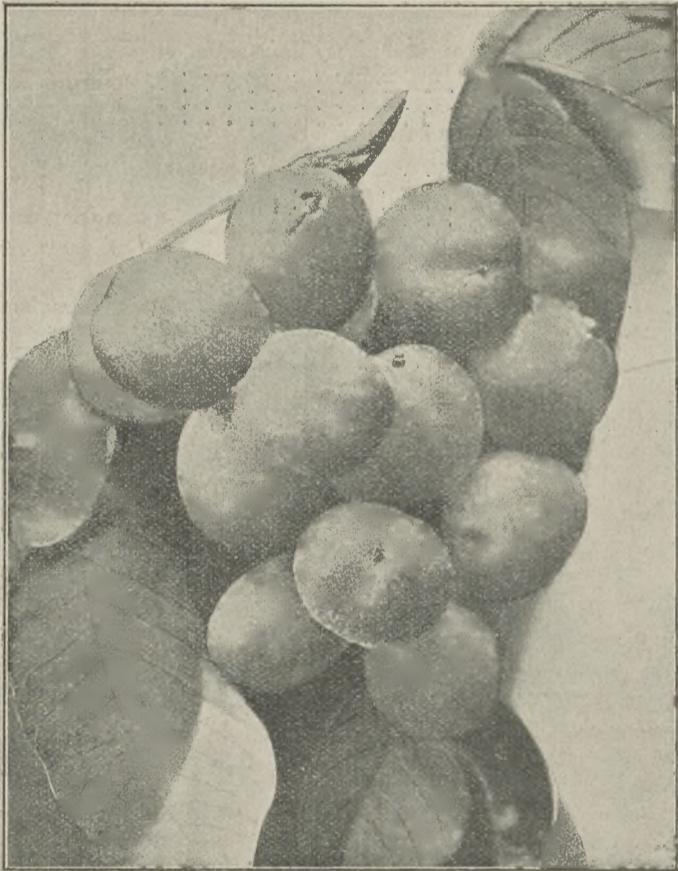
sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Polgári sertésde bérpalota.)

Telefon 97—95 intarban. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

A kertészet csodafaja fürtös diófa!

Ezen diófaj bőtermőségéről 1904. év szeptember 12-én 76. ügyszám alatt közjegyzői hitelesítést vettem, mely szerint **5 fürtön vagy nyélen 60, azaz hatvan drb diót** mutattam be. Azóta lefolyt nyáron **16 diós fürtök** is voltak a fán. Megérdemli ezen faj, hogy minden házikertben, szőlőben, nyaralóban legalább egy fának hely kerítettessék. Tavaszra kiadható 4—5—6 éves csemeték készlete korlátolt. A fa gyorsnövésű teljesen télálló, gyönyörű árnyék- és haszonfa.

BUDING ADOLF, Billéd (Torontál megye.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítási alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,981.360—K
Tartalékok 2,401.687-53 „

Összesen: 4,383.047-53 K

Évi felesleg 1901-től 1910-ig 782.595,58 K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módzatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfőlősleghől úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet főlőslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalékos engedményben résztettek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfőlősleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687-53 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Tevékenységi Társulat utján 100 K-tól 1000 K-ig terjedő temetési segélybiztosítások eszközöztetnek félelmenként fizetendő tagdíjak ellenében. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésükkel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Bpest, VIII., Üllői-ut 1. sz.

MUSCAT OTTONEL

Gyökeres (2 éves) minőségben 500,000 darab. Sima minőségben 2.000,000 darab van eladó.

Gyökeres (2 éves) rendkívül erős példányok 1000-ként 60 kor. Dugványról lett szaporítva. — Sima (szokvány minőségű, betegségtől mentes, 55 cm. hosszú) 1000-ként 12 kor.

Gyökereshől 100, simából pedig 500 darabnál kevesebbet nem adok el. 10—25—50—100,000 darab vételénél megfelelő engedményt adok.

A Muscat Ottonel egészséges, buja növésű, bőtermő, virágzaskor ritkán rug és csak nagyon esős időben rothad; e mellett korai faj, úgy, hogy szeptember 20—25-én szüretelve, a Klosterneuburgi mustmérőn 23, de sokszor 24—26% cukrot is mutat. A szőlő zamata felséges, ugyanarra, hogy e részben egész bátorsággal minden más muskotály fölé helyezendő. Csemege-nek — mert fejedelmi illata van — rendkívül alkalmas. Mi Wienben 80 fillér, de sokszor 1 koronáért is el tudtuk adni kilóját. Rendkívül édessege és zamata folytán silány mustok, illetve borok feljavitására ennél alkalmasabb anyagot eddig a szőlőszet nem mutatott fel; épen ezért a 2 éves gyökeres vesszők olyan mult évi vagy 2—3 éves telepítés pótlására, mely 20—30% vagy még ennél is nagyobb hiányt mutat, rendkívül alkalmas, mert vele termőstülket, illetve borunkat még egyszer olyan értéktűv tesszük.

Fenti fajnál a híres piros Delaware legalább is 50%-kal csekélyebb értékű. Az Ottonelből nálam ma már 80 katasztrális hold áll művelés alatt és borát mint főlásut ez évben waggonszáma is eladtam és el tudom adni minőség szerint 80—100 koronáért, kismennyben pedig minőség szerint 120—150 koronáért. Erre faj sima vesszejét ojtványtelepesek 25—50,000 száma rendelik.

Czim: Ungbhvály László szőlő- és borgazdasága, Czegléd.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati czikkeben való szállítója, kertületi gyógyszerész Korneuburg-ban, Wien mellett.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóknak és versenyistállóknak 50 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. sz. VI., Andrassy-ut 26. sz.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös áron kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

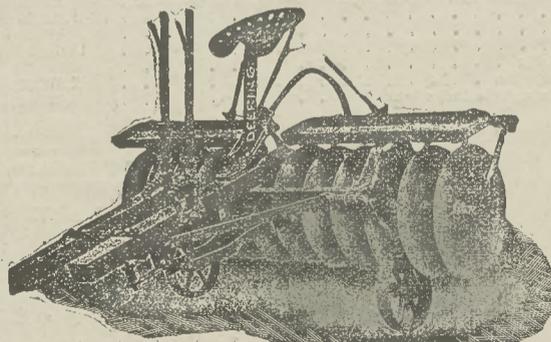
Deering-féle eredeti amerikai aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszalógépek és tárcsásboronák

legkitűnőbb minőségben, továbbá a valódi „Sack“-féle ekék, vetőgépek, grubberok, boronák, valamint kitűnő szőlőmívelési eszközök, ugyancsak javított eredeti „Westfalia“ műtrágyaszóró-

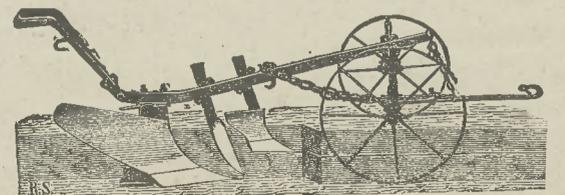

„DEERE“ kukoricaültető-gép.

gépek, nemkülönben legkitűnőbb szecs kavágó- és répavágógépek, „DEERE“ kukoricaültető gép, eredeti amerikai „Ohio“ kukorica szártépőgépek (Schredder), Kayser-féle gabona-centri-

fugák, „Apollo“ meszelő- és permetezőgépek, szalma kötőfonógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

Valódi SACK-féle aczéleke

Ifjabb WALLA JOZSEF

padló, falburkolás és betonépítkezési vállalat
BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 15. sz.

Márványmozaiklapok, mintázott cementlapok, Karmantus betoncsövek, Különféle műkőmunkák, granit-terazó, betonmunkák, csatornázások, falburkolások, mettlachi-lapok, Keramit- és Klinter-lapok, fayence-lapok.

Telefon 76-36.

mozaik-, cementáru- és műkögyára, építési anyagok raktára

FRANK BERNÁT, Tapolca (Zala m., Balatonvidék) ajánlja saját telepén termelt nagymennyiségű **szőlőoltványait, riparia portalis** alanyon, legjobb bor és legnemesebb csemege fajokban. Oltványaim jól sikerültek, szép hajtással és duggyökézzel bírnak.

„QUADRÁT” EGYETEMES TENGERI-MŰVELŐ.

Mint három vagy négy soros □-es fészekvájó és kapalógép az egyedüli eszköz, mely a hazai viszonyok között, de különösen nehéz művelési talajokon, a négyzetes tengeri művelés pontos és olcsó keresztülvitelére alkalmas. **SZABADALOM** a világ összes agrikulturnál bejelentve.

Megrendelhető:
Andrényi Károly és Fiai vasnagykereskedő cégnél, NAGYVÁRADON.
 Kívánatra prospektus bérmentve.

Steier vörös lóheremag,

eredeti vetés, magas fekvésű vidékről, viharálló, selyemmentes, származása bizonyítvánnyal igazoltatik, plombálva küldetik szét, 50 és 100 kg. mennyiségben, 220 koronával kilogrammonként, zsákkal együtt, míg a készlet tart, Graz déli-vasút állomásról. 500 kg.-os rendelésnél 2.- korona, 1000 kg.-nál 1.95 korona. Tisztaság, csiraképesség és származás garantáltatik. Minta kívánatra ingyen küldetik. **Verband der landwirtschaftlichen Genossenschaften in Steiermark Graz, Franzensplatz 2.**

forduljon minden érdeklődő, ki szívesen fektet elsőrendű fajliszta anyagra

NAGYENYED-re
 Alsófehér m.

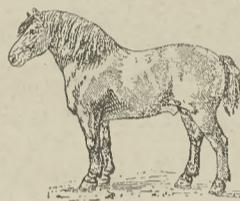
Gyümölcsfacsemeték,
 sétányfák, díszcserjék, tüleveltek, kertésznövények, boggyógyümölcsök stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK
 (elsőrendű áru) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Tarsai
 faiskolák és szőlőoltványtelepek

Haszonbérbeadó

körülbelül 240 magyar hold birtok Kúrth községben (Komárom megye) fővonal mellett. Haszonbér évi 5500 korona és az adó. **Azonnali vagy őszi átvétel.** Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos. Uradalmi bérlőség **Magyarkimle** (Moson megye).

A m. t. földbirtokos urak és uradalmak szíves figyelmébe!

Van szerencsém tisztelettel b. tudomásukra adni, miszerint közvetítéssel valódi, elsőrendű muraközi igáskanczák, 3-4 éves tenyészkanczák, hasas kanczák, de különösen 3-4 éves, 16-17 markos, különféle szintű tenyészmenek garantált egészséges, hibátlan, tenyészképes állapotban legutányosabban, ugyancsak elválasztott tenyészcsikók a legolcsóbban beszerezhetők.

Különösen vagyok bátor a m. t. érdeklődők b. figyelmét a folyó év április havában helyben megtartandó nagy 16- és osikóvásárra felhívni, ahol a legszebb és legjobb tenyészanyag kerül felhajtásra. Az anyagot direkte a polgár-tenyésztőktől közvetíttem s ezért bárkivel versenyképes vagyok.

Szíveskedjenek teljes bizalommal hozzám fordulni, a legpontosabb és legjobb kiszolgálásról előre is biztosíthatom.

Levelék és sürgönyök pontos címzését kérem.

Tisztelettel
Hoffmann Lipót
 lóügynöksége,
 Csáktornya
 (Muraköz).

Id. Martinovics Emil

BUDAPEST, II., Fő-utca 80.
 (a „Király-fürdő” mellett)
 a t. gazdaközönség figyelmébe ajánlja

mezőgazdasági, erdészeti és iparszemélyzet hatóságilag engedélyezett elhelyező irodáját.

Elhelyeztetnek: gazdatisztek, erdészek, szeszőrők, gépészek, kovácsok, bogárnok, kertészek és vinczellérek stb.

Földbirtokosoknak közvetítés teljeseen díjtalan!

Cséplési idényre gépek díjmentesen elhelyeztetnek!

Takarmányrépák,

gazdag terméstűk és jól eltarthatók legyenek és lehetőleg sok tápértékkel (cukor) bírnak. Mind-ezen előnyökkel bír a talaj fölött fejlődő, vöröses-sárga húsú

eredeti **friedrichsworthi** = **takarmányrépa** =

„**czukorhenger**” (Zuckerwalze).

A „Zuckerwalze” dugványozásra is nagyon alkalmas. Jó csiraképes, utolsó évi mag mázsája 125 marka, kisebb mennyiségű megfelelő ár-emeles, 6 kg.-os postacsomag bérmentve 15 marka. Bővebbet tartalmaznak a tudósítások, melyek ingyen és bérmentve küldetnek felhívásra.

Domäne Friedrichswerth
 69 (Thüringen),
 Domänenrat Eduard Meyer.

PITTORE ÉS TRIUMPH

Meszelóm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelóm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.
 Kérjenek leírást. Képviselőik kerestetnek

20 évre nyerünk takarmányt egy sertés részére, ha 300 méter területű földön 300 gyökérdugványt ültetünk el a kaukázusi *Symphitum* vagy *Comfrey*-takarmány növényből. Minden tulaj-nemen megterem s minden éghajlat alatt és 20 éven át évenként 6 gazdag termést ad zöldtakarmányból, mely egészséges és tápláló s mindenféle állat, de különösen a sertés által szívesen fogyasztatik. (Lásd: Jelentés a „Mitteilg. d. deutschen Landw. Gesellsch.”. 3000 q levél hektáronként.) Szállítunk pontos növény-termelési utasítással, a) **Comfreydugványt** 300 dbot 5.- Márkáért, 1000 dbot 12.- Márkáért; b) előcsíráztatott **Comfreytöveket** mindegyik már hajtással bír (legjobb, legbiztosabb növény-anyag) 300 db 7.- marka, 1000 db 22.- marka.

800—1000 mázsa gumóhozamot ad hektáronként egy másik Kanadából származó takarmánynövény a Helianthi növény. Ezen Helianthi gumók dr. J. Kochs szerint **négyezer oly nagy tápértékkel bírnak, mint a burgonya** és nemcsak kiválóan értékes takarmány sertések, marhák, juhok és lovaknak, de belőle nagyon izletes és tápláló főzeléket is lehet készíteni 100 növénygumó 4.- marka 250 db 7.- marka.

Képes árjegyzéket bérmentve küld:
WOELFERT & CO.
 Saatgut-Export,
ERFURT 67. (Deutschland).

Kivonat MICHL ISTVÁN tatatóvárosi immunitás mintaszőlőtelepe árjegyzékéből: Készlet gyökeres 1/2 millió. Árjegyzék kívánatra bárkinek küldetik bérmentve! Sima-készlet 2 1/2 millió.

A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
BORFAJ:				
Burgundi fehér	8.-	60.-	1.-	7.-
Erdői (fehér Bakar)	8.-	65.-	1.40	10.-
Erdélyi Leányka	6.-	50.-	1.20	8.-
Ezerjő	8.-	70.-	1.80	14.-
Fehér Bogdányi dinka	6.-	50.-	1.20	10.-
Furmint	8.-	70.-	1.80	14.-
Izsáki sárteher	6.-	50.-	1.20	10.-
Mézesfehér	8.-	70.-	1.80	14.-
Mirkovácsi	6.-	50.-	1.20	10.-
Mustos	8.-	70.-	1.80	14.-
Olasz rizling	6.-	50.-	1.20	10.-
Pozsonyi fehér	8.-	70.-	1.80	14.-
Rajnai Rizling	6.-	50.-	1.20	10.-
Rakk	8.-	70.-	1.80	14.-
Rulandi	7.-	50.-	1.20	10.-
Szerémi zöld	6.-	50.-	1.20	10.-
Szlanka menka	8.-	70.-	1.80	14.-
Zöld Sylváni	6.-	50.-	1.20	10.-
CSEMEGEFAJ:				
Bogdányi dinka piros	8.-	70.-	1.80	14.-
Kövidinka piros	8.-	70.-	1.80	14.-
Szlankamenka	8.-	70.-	1.80	14.-
Tramini	7.-	50.-	1.20	10.-
Kadarka nemes fekete	6.-	50.-	1.20	10.-
Nagyburgundi	8.-	70.-	1.80	14.-
Oportó	8.-	70.-	1.80	14.-
Chass. blanc, croquant fehér	9.-	70.-	1.50	12.-
Fontainebleau	10.-	80.-	1.50	12.-
Gama Drome	10.-	80.-	1.50	12.-
Napoleon	10.-	80.-	1.50	12.-
Fontain, rose piros	10.-	80.-	1.50	12.-
rouge	10.-	80.-	1.50	12.-
Imperial rouge	10.-	80.-	1.50	12.-
Negropont	10.-	80.-	1.50	12.-
Tokaj angevine	10.-	80.-	1.50	12.-
rouge croquant	9.-	70.-	1.50	12.-
Muscat Alexander fehér	10.-	80.-	1.50	12.-
Lunel	10.-	80.-	1.50	12.-
Otonel	9.-	70.-	1.50	12.-
Musc. frontignon rouge piros	15.-	100.-	2.-	16.-
Hambourg fekete	15.-	100.-	2.-	16.-
Calabiai fehér	12.-	80.-	3.-	20.-
Csabagyöngye	30.-	200.-	7.-	50.-
Ezredéves Emlék	10.-	70.-	1.50	12.-
1 éves	10.-	70.-	1.50	12.-
Ferdinand Lesseps	10.-	70.-	1.50	12.-
Genuai óriás	10.-	70.-	1.50	12.-
Kossuth Lajos	15.-	100.-	2.-	16.-
Madelaine angevine	10.-	70.-	1.50	12.-
royal	10.-	70.-	1.50	12.-
Passatutti	10.-	70.-	1.50	12.-
Rosa minna di Vacca piros	10.-	70.-	1.50	12.-
Vegy. csemege exquisit fajok	8.-	60.-	1.20	10.-
Izabella kiváló jó	7.-	60.-	1.20	10.-

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendők, melyért csupán saját kiadásaimat számítom fel. A vesszők fajliszták, szokványminőségűek, peronospora, oidium és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/2. előleget kérek. — Telepem: Bécsben, Budapest, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet” nyert. — Több ezer elismerőlevellel tanuskodik, — többek közt Öfelsége, állami, főhercegi és többek közt uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZÖR
kevesebb
a gond,
II-SZÖR
kevesebb
a munka,
III-SZÖR
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a
sokszorta megjavított
BORDÓI KEVERÉK

kész állapotban!
Nagyon erősen tapad a nedves levélre.
Bármily harmatnál permetezhet vele. Semmi üle-
déke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat!
Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett
Rézkénport és bordói port is.

Kérjen ingyen és bérmentve leírást a
FORHIN-GYÁRTÓL, BUDAPEST,
IV., VÁCZI-UT 93. SZÁM.

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen első díjat nyert

legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18—35 hold, szénfogyasztása 50—70 kg., üzemköltsége 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképviseletről, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában
gyártott legújabb szerkezetű

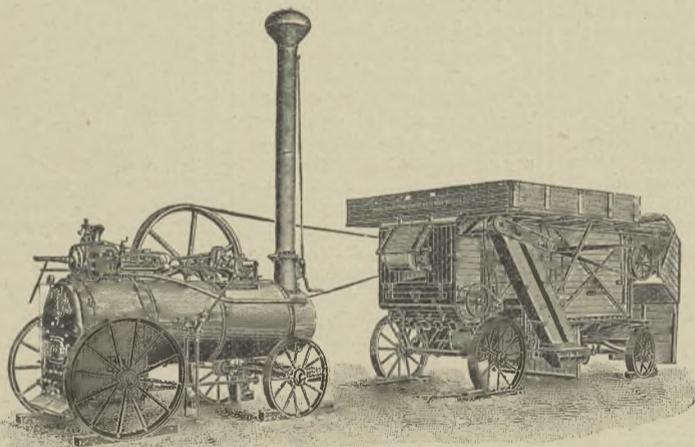
gőzcséplőkészlet

aczelkeretű golyóscsapágyas cséplőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

Legújabb rendszerű államgépgyári benzinmotorok karburátorral

Rendkívül olcsó
üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszálók,
államgépgyári félstabil Compound gőzgépek.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonci-Drill“ tolóhengeres, „Rekord-Drill“ meritőkanalas rendszerű

és szab. „REKORD II“ vetőgépek.

Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

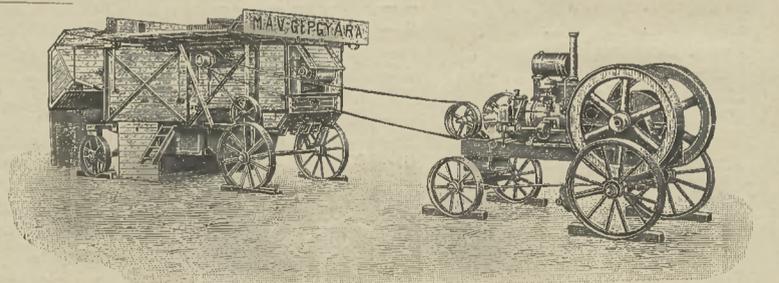
Kalmár-féle gabonatisztító rosták. ■■ Malomberendezések.

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.

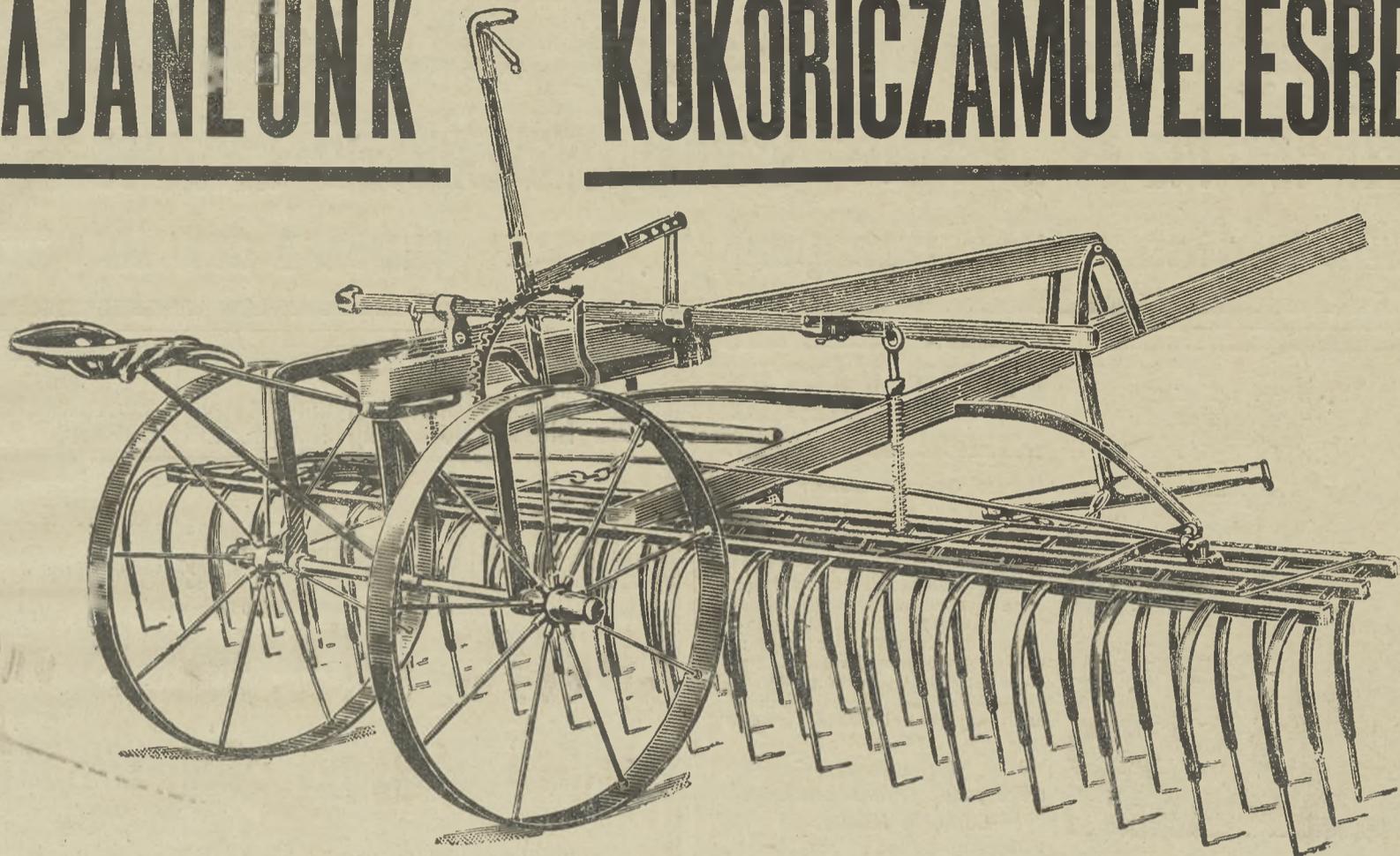
Laas-rendszerű **répakapák** stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váci-körút 32.

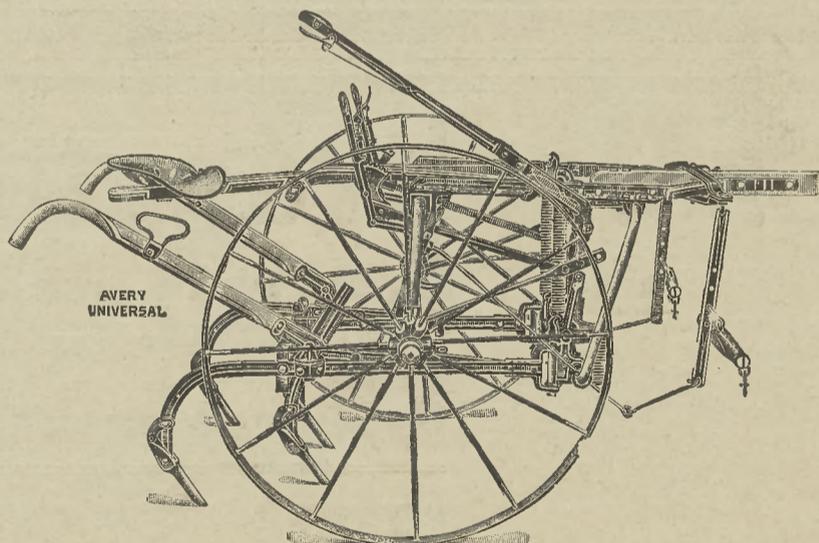
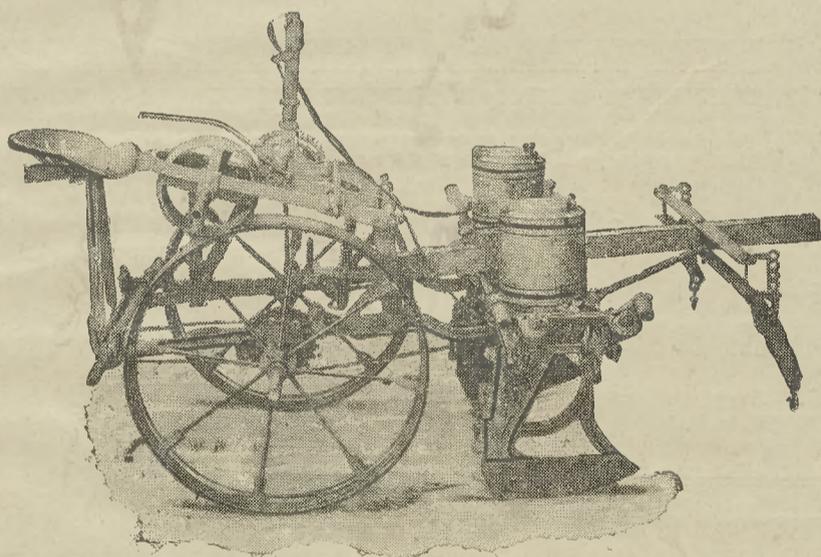
AJÁNLUNK KUKORICZAMÜVELÉSRE:

„Junior Weeder”-eket, mely nemcsak a fiatal **kukoricza**, hanem minden zsengevény **legtökéletesebb művelő eszköze**. Fellazítja a kérget, porhanyón tartja a talajt, irtja a gyomot, konzerválja a nedvességet. **Munkateljesítése napi 20–25 hold**. Minden gazdaságban nélkülözhetetlen.

Avery „Junior Planter” kukoricza négyzetbeültetőgépeket, melyekből **ezernél több van már hazánkban használatban**. A legerősebb, legmegbízhatóbb **négyzetvetőgép**. Végtelen egyszerű kezelés

Avery „Junior Kultivátor” kukoricza-kapálókat, továbbá: **„Plantage”** -jegyü fogatos sorművelőket, a legtökéletesebb kivitelben. Eme eszközök alkalmazásával **félköltség mellett duplatermést** érhet el.

BÄCHER RUDOLF—MELICHÁR FERENCZ

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás. Kézi, manilla és „Eagle“ aratógép kévekötözők kartellen kívül.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. Telefon: **35-92.**
NAGELA.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőz-fűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clezetek, szivattyúk, vizeróművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőgyagy-csővek raktáron.

Dr. Elekes Dénes ügyvéd irodája Székelykeresztur.

Udvarhely megyei székely gazdák magyar fajta jármás ökör kiviteli társasága Székelykeresztur.

Alulírott közhirrre teszem, hogy a magyar fajta igás ökör tulajdonképeni tenyész helyén a környéken az itteni székelygazdák-ból egy tekintélyes társaság alakult azon célból, hogy magyar fajta igás ökörrel nagyobb gazdaságokat közvetlenül ellásson.

Az alakulás célja, megszüntetni azon ugy a vevő, mint eladókra terhes közvetítéseket, melyek az eladónál az eladási árat lesülyeszti s a vevőnél a vételárat felemelik.

A társaság elvállalja bármely időben céljának megfelelő vásárlásokat és szállításokat s egyuttal közreműködik oly vevőknek, kik személyesen akarják a környéken a vásárlást eszközölni.

A társaság fenti céljának megfelelőleg esetleges megrendeléseket, vagy tudakozódásokat díjmentesen ellátom.

A sürgöny czim dr. Elekes Székelykeresztur.

Pénzküldemények az Agrár takarékpénztár Marosvásárhelyt pénzüintezet helybeli fiókjához küldendők.

Dr. Elekes Dénes
földbirtokos, ügyvéd.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

Szőlőoltványtelep r.-t. Gyöngyös

ajánl:

Gyökeres I. oszt. fásoltványt
Gyökeres I. „ zöldoltványt
Sima I. „ „
Gyökeres szépséghibás fásoltványt

Gyökeres I. oszt. riparia portalis vesszöt

Sima	I.	„	„	„	„
Gyökeres II.	„	„	„	„	„
Sima	II.	„	„	„	„

Gyökeres európai nemes vesszöt

Sima „ „ „

Legolesobbban, legjobb fajokban.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

SZŐLŐOLTVÁNYTELEP R.-T., GYÖNGYÖS.